

Bruxelles, den **XXX**
[...](2021) **XXX** draft

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN

Rammebestemmelser for statsstøtte til forskning og udvikling og innovation

INDLEDNING

1. For at forhindre at statsstøtte fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene i det indre marked og påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne, fastlægges i artikel 107, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde ("traktaten") det princip, at statsstøtte er forbudt. I visse tilfælde kan statsstøtte dog være forenelig med det indre marked i medfør af traktatens artikel 107, stk. 2 og 3.
2. Disse rammebestemmelser udgør vejledning på grundlag af en forenelighedsvurdering, som Kommissionen har foretaget vedrørende støtte til fremme af forskning, udvikling og innovation ("FoUoI") efter traktatens artikel 107, stk. 3, litra c). I henhold til traktatens artikel 107, stk. 3, litra c), kan en støtteforanstaltning erklæres forenelig med det indre marked, hvis to betingelser — en positiv og en negativ — er opfyldt. Den positive betingelse er, at støtten skal fremme udviklingen af en erhvervsgren (økonomisk aktivitet). Den negative betingelse er, at støtten ikke må ændre samhandelsvilkårene på en måde, der strider mod den fælles interesse.
3. Selv om det er bredt anerkendt, at konkurrenceprægede markeder typisk skaber effektive resultater med hensyn til priser, produktion og ressourceudnyttelse, kan det ved markedssvigt¹ være nødvendigt for staten at gribe ind for at fremme eller tilskynde til udviklingen af visse økonomiske aktiviteter, som i fraværet af støtte slet ikke ville blive udviklet eller ikke ville blive udviklet i samme tempo eller under de samme omstændigheder, og derved bidrage til intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst. Inden for FoUoI kan der f.eks. opstå markedssvigt, fordi markedsaktørerne ikke nødvendigvis eller i hvert fald ikke spontant tager højde for de bredere positive virkninger for den europæiske økonomi eller finder det for risikabelt at opnå et bestemt økonomisk resultat og derfor gennemfører FoUoI-aktiviteter på et niveau, der er for lavt set ud fra et samfundsmæssigt synspunkt, hvis der ikke ydes statsstøtte. Således kan FoUoI-projekter i fraværet af støtte også have vanskeligt ved at få adgang til finansiering, som skyldes asymmetrisk information, eller være konfronteret med koordineringsproblemer mellem virksomheder.
4. Derfor kan statsstøtte være nødvendig for at øge FoUoI i en situation, hvor markedet ikke selv formår at skabe effektive resultater, og dermed fremme udviklingen af visse økonomiske aktiviteter. Rammebestemmelserne for FoUoI gælder for alle teknologier, industrier og brancher for at sikre, at reglerne ikke virker bestemmende for, hvilke forskningsretninger der vil føre til nye løsninger inden for produkter, processer og tjenester, og ikke fordrejer markedsaktørernes incitamenter til at udvikle innovative teknologiløsninger, selv om der er store risici forbundet hermed. Formålet med den støtte, der ydes inden for rammerne af disse rammebestemmelser, er desuden at understøtte genopretningen af Unionens økonomi efter covid-19-udbruddet. Derudover kan støtte til fremme af FoUoI formodes at have endnu bredere positive virkninger end blot at skabe fordele for støttemodtageren.
5. Som det fremgår af Kommissionens meddelelse "Den europæiske grønne pagt"² kan statsstøtte til FoUoI have positive virkninger idet "nye teknologier, bæredygtige

¹ Begrebet "markedssvigt" henviser til en situation, hvor det ikke er sandsynligt, at markederne af sig selv vil producere effektive resultater.

² Meddelelse fra Kommissionen "Den europæiske grønne pagt" (COM(2019) 640 final/3 af 11.12.2019).

løsninger og disruptiv innovation er afgørende for at nå den europæiske grønne pagts målsætninger. Hvis EU skal opretholde sit konkurrenceforspring inden for rene teknologier, er den nødt til at udbrede anvendelsen i stor skala og demonstrationen af nye teknologier betydeligt i alle sektorer og på hele det indre marked, således at der skabes nye innovative værdikæder."

6. I den nyligt vedtagne EFR-meddelelse³ udpeges FoI som en af de vigtigste drivkræfter til at fremme Europas genopretning, fremskynde den grønne og den digitale omstilling og styrke Europas konkurrencefordel. Meddelelsen tager sigte på at øge det europæiske FoI-systems effektivitet, kvalitet og indvirkning og at understøtte den innovationsbaserede konkurrenceevne. I den forbindelse er det også vigtigt at fremme teknologisk suverænitet inden for centrale strategiske områder (f.eks. kunstig intelligens og data, mikroelektronik, kvantedatabehandling, 5G, batterier, vedvarende energi, hydrogen, nulemission og intelligent mobilitet osv.) og samtidig støtte en åben strategisk autonomi. Derfor har Kommissionen foreslået, at medlemsstaterne på ny bekræfter investeringsmålet for FoU på 3 % af EU's BNP⁴ og opdaterer det, så det afspejler EU's nye prioriteter, herunder et nyt mål for den offentlige forskningsindsats på 1,25 % af EU's BNP, som medlemsstaterne skal opfylde inden 2030 gennem en koordineret indsats i EU for at fremme og tilskynde til private investeringer.
7. Statsstøtte til FoUoI kan også have de positive virkninger, der er nævnt i Kommissionens meddelelser om Europas digitale fremtid⁵ og om en europæisk strategi for data⁶. I den første meddelelse nævnes et behov for at sikre, "at Europa ved hjælp af digitale løsninger kan finde sin egen vej mod en digital omstilling, der tilgodeser mennesker og respekterer vores grundlæggende værdier."
8. I meddelelsen om en SMV-strategi for et bæredygtigt og digitalt Europa⁷ anerkender Kommissionen, at "konkurrencedygtig bæredygtighed er Europas vejledende princip for fremtiden. Det kræver fuld mobilisering af SMV'erne, hvis vi skal indfri målet om en klimaneutral, ressourceeffektiv og dataagil økonomi. Omstillingen til et mere økonomisk, miljømæssigt og socialt bæredygtigt Europa skal gå hånd i hånd med den digitale omstilling. Til dette formål er skræddersyede foranstaltninger en forudsætning for at udvikle et velfungerende lag i økonomien bestående af SMV'er samt for at sikre, at SMV'er, der gerne vil vokse, har mulighed for det. Der er behov for investeringer på EU-plan for at skabe en passende forretnings- og innovationsstruktur for SMV'er."
9. I den nye industristrategi for Europa⁸ fastslås det, at Europa "har brug for en industripolitik, der er baseret på konkurrence, åbne markeder, forskning og teknologier i verdensklasse og et stærkt indre marked, som fjerner hindringer og mindsker bureaukratiet." Europa "skal kunne modstå de simple fristelser, der er forbundet med protektionisme eller markedsforvridninger, samtidig med at vi ikke bør være naive i

³ Meddelelse fra Kommissionen "A new ERA for Research and Innovation" (Et nyt EFR for forskning og innovation) (COM(2020) 628 final af 30.9.2020).

⁴ Dette mål blev godkendt af Rådet (konkurrenceevne) i konklusionerne af 1. december 2020.

⁵ Meddelelse fra Kommissionen: "Europas digitale fremtid i støbeskeen" (COM(2020) 67 final af 19.2.2020).

⁶ Meddelelse fra Kommissionen "En europæisk strategi for data (COM(2020) 66 final af 19.2.2020).

⁷ Meddelelse fra Kommissionen "En SMV-strategi for et bæredygtigt og digitalt Europa" (COM(2020) 103 final af 10.3.2020).

⁸ Meddelelse fra Kommissionen "En ny industristrategi for Europa" (COM(2020) 102 final af 10.3.2020).

forhold til unfair konkurrence." Det erkendes, at "øgede investeringer i forskning, innovation, deployering og opdateret infrastruktur vil bidrage til udviklingen af nye produktionsprocesser og skabe job i processen."

1. ANVENDELSESOMRÅDE OG DEFINITIONER

1.1. Anvendelsesområde

10. De principper, der er fastlagt i disse rammebestemmelser, vedrører statsstøtte til FoUoI i alle sektorer, der er omfattet af traktaten. De vedrører således de sektorer, der er underlagt særlige EU-statsstøttereager, medmindre andet er bestemt i disse regler.
11. EU-finansiering, som forvaltes centralt af Unionens institutioner, agenturer, kontorer, fællesforetagender eller andre organer, og som ikke direkte eller indirekte er underlagt medlemsstatens kontrol⁹, udgør ikke statsstøtte. I de tilfælde, hvor EU-finansiering kombineres med statsstøtte, er det kun statsstøtten, der tages i betragtning, når det skal vurderes, om anmeldelsestærskelen og loftet for den maksimale støtteintensitet er overholdt, eller om dens forenelighed skal vurderes i forbindelse med disse rammebestemmelser.
12. Disse rammebestemmelser finder ikke anvendelse på FoUoI-støtte til kriseramte virksomheder, der i forbindelse med nærværende rammebestemmelser defineres i overensstemmelse med Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder¹⁰ med senere ændringer.
13. Ved vurderingen af FoUoI-støtte ydet til en støttemodtager, der ikke har efterkommet et krav om tilbagebetaling af støtte, som Kommissionen ved en tidligere afgørelse har fundet ulovlig og uforenelig med det indre marked, vil Kommissionen tage hensyn til det støttebeløb, der endnu ikke er tilbagebetalt¹¹.

1.2. Støtteforanstaltninger omfattet af disse rammebestemmelser

14. Kommissionen har udpeget en række foranstaltninger inden for FoUoI, hvortil statsstøtte på visse betingelser kan være forenelig med det indre marked:
 - (a) **støtte til FoU-projekter**, hvor den støttemodtagende del af forskningsprojektet falder ind under kategorierne grundforskning eller anvendt forskning, og hvoraf sidstnævnte kan opdeles i industriel forskning og eksperimentel udvikling¹². Denne støtte er primært målrettet markedssvigt i forbindelse med positive eksternaliteter (videnoverførsel), men den kan også afhjælpe markedssvigt forårsaget af mangelfuld og asymmetrisk information eller (primært ved samarbejdsprojekter) mangelfuld koordinering
 - (b) **støtte til gennemførlighedsundersøgelser** i forbindelse med FoU-projekter, som bidrager til at afhjælpe et markedssvigt, der primært skyldes mangelfuld og asymmetrisk information

⁹ Herunder finansiering ydet via Horisont Europa eller programmet for et digitalt Europa.

¹⁰ Meddelelse fra Kommissionen "Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder" (EUT C 244 af 1.10.2004, s. 2).

¹¹ Jf. Rettens dom af 13. september 1995, TWD Textilwerke Deggendorf GmbH mod Kommissionen, forenede sager T-244/93 og T-486/93, ECLI:EU:T:1995:160.

¹² Kommissionen finder det nyttigt at opretholde forskellige kategorier af FoU-aktiviteter, uanset om aktiviteterne måtte følge en interaktiv snarere end en lineær model.

- (c) **støtte til etablering eller opgradering af forskningsinfrastrukturer**, som primært skal afhjælpe markedssvigt, der hidrører fra mangelfuld koordinering eller mangelfuld og asymmetrisk information. Det er i stigende grad en forudsætning for at skabe banebrydende forskningsresultater at disponere over førsteklasses forskningsinfrastruktur, fordi den tiltrækker den globale talentmasse og er af afgørende betydning, for eksempel for udvikling af ny IKT og centrale støtteteknologier¹³. Høje investeringsomkostninger i startfasen til erhvervelse af avancerede videnskabelige faciliteter og videnskabeligt udstyr til grundforskning, primært i det videnskabelige miljø, gør det ofte vanskeligt at skaffe den nødvendige finansiering på markedet
- (d) **støtte til etablering og opgradering af teknologiinfrastrukturer** skal primært afhjælpe markedssvigt, der hidrører fra mangelfuld og asymmetrisk information eller mangelfuld koordinering. Opførelse eller opgradering af avanceret teknologiinfrastruktur indebærer høje investeringsomkostninger i startfasen, som kombineret med et usikkert kundegrundlag kan gøre det vanskeligt at skaffe finansiering
- (e) **støtte til innovationsaktiviteter**, som primært er rettet mod markedssvigt i forbindelse med positive eksternaliteter (videnoverførsel), mangelfuld koordinering og i mindre grad asymmetrisk information. I forbindelse med små og mellemstore virksomheder ("SMV'er") kan der ydes innovationsstøtte til at opnå, validere og forsvare patenter og andre immaterielle aktiver, til udstationering af højt kvalificeret personale og til innovationsrådgivning og innovationsstøttetjenester, som f.eks. tilbydes af forsknings- og vidensformidlingsinstitutioner, forskningsinfrastrukturer, teknologiinfrastrukturer eller innovationsklynger. For at tilskynde store virksomheder til at samarbejde med SMV'er om proces- og organisatorisk innovation kan der også ydes støtte til både SMV'ers og større virksomheders omkostninger i forbindelse med denne type aktiviteter
- (f) **støtte til innovationsklynger**, som er rettet mod markedssvigt affødt af koordineringsproblemer, der hæmmer udviklingen af klynger eller begrænser samarbejde og videnstrømmen i og mellem klyngerne. Statsstøtte kan bidrage til at løse dette problem, dels ved at støtte investeringer i åbne og fælles infrastrukturer for innovationsklynger, dels ved i højst ti år at støtte driften af klynger med henblik på at fremme samarbejde, netværksdannelse og læring. Gebyrerne ved anvendelse af innovationsklyngefaciliteter og deltagelse i innovationsklyngernes aktiviteter skal svare til markedsprisen eller afspejle omkostningerne (inklusive en rimelig avance). For at lette adgangen til innovationsklyngefaciliteter eller deltagelsen i deres aktiviteter, kan der gives adgang hertil til nedsat pris i overensstemmelse med de statsstøtteregler, der gælder for brugerne af de tjenester, som innovationsklyngen yder.

15. Medlemsstaterne skal anmelde støtte ydet til FoUoI efter traktatens artikel 108, stk. 3, bortset fra foranstaltninger, der opfylder betingelserne i en gruppefritagelsesforordning,

¹³ Centrale støtteteknologier er defineret og identificeret i Kommissionens meddelelse "En europæisk strategi for centrale støtteteknologier — En bro til vækst og job" (COM(2012) 341 final af 26.6.2012).

som er vedtaget af Kommissionen i henhold til artikel 1 i Rådets forordning (EU) 1588/2015¹⁴.

16. I disse rammebestemmelser fastlægges forenelighedskriterierne for støtteordninger og individuel støtte til FoUoI, som er underlagt anmeldelsespligten og skal vurderes på baggrund af traktatens artikel 107, stk. 3, litra c)¹⁵.

1.3. Definitioner

17. I disse rammebestemmelser forstås ved:

- (a) "**ad hoc-støtte**": støtte, der ikke ydes på grundlag af en støtteordning
- (b) "**støtte**": enhver foranstaltning, der opfylder kriterierne i traktatens artikel 107, stk. 1
- (c) "**støtteintensitet**": bruttostøttebeløbet udtrykt i procent af de støtteberettigede omkostninger, før eventuelt fradrag af skat og andre afgifter. Hvis støtten ydes som andet end tilskud, er støttebeløbet støttens subventionsækvivalent. Støtte, der udbetales i flere rater, tilbagediskonteres til værdien på den dato, hvor den blev ydet. Den rentesats, der anvendes til dette formål, er den gældende diskonteringsrente¹⁶ på tildelingstidspunktet. Støtteintensiteten beregnes pr. støttemodtager
- (d) "**støtteordning**": enhver retsakt, på grundlag af hvilken der, uden at der kræves yderligere gennemførelsesforanstaltninger, kan ydes individuel støtte til virksomheder, som i retsaksen er defineret på en generel og abstrakt måde, og enhver retsakt, på grundlag af hvilken der kan ydes støtte, som ikke er knyttet til et specifikt projekt, til en eller flere virksomheder
- (e) "**anvendt forskning**": industriel forskning, eksperimentel udvikling eller enhver kombination af de to
- (f) "**armslængdeprincippet**": betingelserne for transaktionen mellem de kontraherende parter adskiller sig ikke fra dem, der ville være blevet aftalt mellem uafhængige virksomheder, og omfatter ikke nogen form for samråd. Enhver transaktion, der følger af en åben, gennemsigtig og ikkediskriminerende procedure, anses for at overholde armslængdeprincippet
- (g) "**støttetildelingstidspunktet**": det tidspunkt, hvor retten til at modtage støtten overdrages til støttemodtageren i henhold til de gældende nationale retsregler
- (h) "**digitalisering**": indførelse af innovative digitale teknologier og/eller løsninger til at forbedre og/eller opgradere processer, produkter eller tjenester
- (i) "**reelt samarbejde**": samarbejde mellem mindst to uafhængige parter om at udveksle viden eller teknologi eller om at nå et fælles mål baseret på arbejdsdeling, hvor parterne i fællesskab definerer samarbejdsprojektets omfang,

¹⁴ Rådets forordning (EU) 2015/1588 af 13. juli 2015 om anvendelse af artikel 107 og 108 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde på visse former for horisontal statsstøtte (EUT L 248 af 24.9.2015, s. 1) som ændret ved Rådets forordning (EU) 2018/1911 af 26. november 2018 (EUT L 311 af 7.12.2018, s. 8).

¹⁵ Kriterierne til analyse af foreneligheden med det indre marked for støtte, der skal fremme virkeliggørelsen af vigtige projekter af fælleseuropæisk interesse, herunder FoUoI-støtte vurderet på grundlag af traktatens artikel 107, stk. 3, litra b), er fastsat i en særskilt meddelelse fra Kommissionen.

¹⁶ Jf. Kommissionens meddelelse om revision af metoden for fastsættelse af referencesatsen og kalkulationsrenten (EUT C 14 af 19.1.2008, s. 6).

bidrager til dets gennemførelse og deler risiko og resultater. En eller flere parter kan afholde alle projektkomkostningerne og således fritage andre parter for de finansielle risici. Kontraktforskning og levering af forskningstjenester anses ikke for samarbejde

- (j) "**udvikling med eksklusivrettigheder**": offentligt indkøb af forsknings- og udviklingstjenester, hvis udbytte udelukkende tilhører den ordregivende myndighed eller enhed, og som denne kan bruge til egne formål på betingelse af, at den betaler dem fuldt ud
- (k) "**eksperimentel udvikling**": erhvervelse, kombination, udformning og anvendelse af eksisterende videnskabelig, teknologisk, forretningsmæssig og anden relevant viden og færdigheder, der har som mål at udvikle nye eller forbedrede produkter, processer og tjenester, herunder nye eller forbedrede digitale produkter, processer eller tjenester, inden for ethvert område eller enhver industri eller sektor¹⁷. Dette kan f.eks. også omfatte aktiviteter, der er rettet mod konceptuel formulering, planlægning og dokumentering af nye produkter, processer eller tjenester. Eksperimentel udvikling kan omfatte fremstilling af prototyper, demonstrationer, pilotprojekter, afprøvning og validering af nye eller forbedrede produkter, processer eller tjenester i sammenhænge, der er repræsentative for de reelle driftsforhold, med det primære formål teknisk at videreudvikle produkter, processer eller tjenester, som endnu ikke har fået en endelig form. Dette kan omfatte udvikling af en kommercielt anvendelig prototype eller pilot, når en sådan nødvendigvis må være det endelige kommercielle produkt, og såfremt den er for kostbar at fremstille til kun at blive brugt til demonstration og validering. Eksperimentel udvikling omfatter ikke rutinemæssige eller regelmæssige ændringer af eksisterende produkter, produktionslinjer, fremstillingsmetoder, tjenester og andre igangværende transaktioner, selv om sådanne ændringer kan medføre forbedringer
- (l) "**gennemførlighedsundersøgelse**": evaluering og analyse af potentialet i et projekt, som skal støtte beslutningsprocessen ved objektivt og rationelt at afspejle styrker og svagheder, muligheder og trusler forbundet hermed, samt ved at identificere de ressourcer, der kræves for at gennemføre projektet, og udsigterne til succes
- (m) "**fuld råderet**": forskningsinstitutionen, forskningsinfrastrukturen eller den offentlige indkøber nyder den fulde økonomiske fordel ved intellektuelle ejendomsrettigheder ved at beholde sin ret til ubegrænset anvendelse heraf, navnlig ejendomsretten og licenseringsretten. Dette kan også være tilfældet, hvis forskningsinstitutionen eller -infrastrukturen (eller den offentlige indkøber) beslutter at indgå yderligere aftaler om disse rettigheder, herunder licensering heraf til en samarbejdspartner (eller virksomhed)
- (n) "**grundforskning**": eksperimentelt eller teoretisk arbejde, hovedsagelig med henblik på erhvervelse af ny viden om de grundlæggende årsager til fænomener og observerbare forhold uden direkte kommerciel anvendelse for øje

¹⁷ Gælder også digitale industrier og teknologier såsom supercomputing, kvanteteknologi, blockchainteknologi, kunstig intelligens, cybersikkerhed, big data og cloudteknologi.

- (o) **"bruttosubventionsækvivalent"**: omfanget af støtte, hvis den var blevet ydet i form af et tilskud (dvs. støttebeløbet), før eventuelt fradrag af skat eller andre afgifter
- (p) **"højt kvalificeret personale"**: personale med en lang videregående uddannelse og mindst fem års relevant erhvervs erfaring, som også kan omfatte ph.d.-uddannelse
- (q) **"individuel støtte"**: støtte, der ikke ydes på grundlag af en støtteordning, og anmeldelsespligtig støtte, der tildeles på grundlag af en støtteordning
- (r) **"industriel forskning"**: planlagt forskning eller kritiske undersøgelser med henblik på erhvervelse af ny viden og nye færdigheder med det formål at udvikle nye produkter, processer eller tjenester eller med henblik på mærkbart at forbedre eksisterende produkter, processer eller tjenester, herunder nye eller forbedrede digitale produkter, processer eller tjenester, inden for ethvert område eller enhver industri eller sektor¹⁸. Dette omfatter frembringelse af komponenter til komplekse systemer og kan omfatte konstruktion af prototyper i et laboratoriemiljø eller i et miljø med simulerede brugerflader til eksisterende systemer samt pilotlinjer, hvor det måtte være nødvendigt for den industrielle forskning og navnlig for validering af generisk teknologi
- (s) **"innovationsrådgivning"**: rådgivning, bistand eller uddannelse inden for videnoverførsel, erhvervelse, beskyttelse eller udnyttelse af immaterielle aktiver eller brug af standarder og forskrifter, der omfatter dem, samt rådgivning, bistand eller uddannelse inden for indførelse eller anvendelse af innovative digitale teknologier og løsninger
- (t) **"innovationsklynger"**: strukturer eller organiserede grupper af uafhængige parter, herunder opstartsvirksomheder, små, mellemstore og store virksomheder samt forsknings- og videnformidlingsinstitutioner, forskningsinfrastrukturer, teknologiinfrastrukturer, digitale innovationsknudepunkter, nonprofitorganisationer og andre relaterede økonomiske aktører, som har til formål at stimulere innovativ aktivitet og nye samarbejdsmetoder¹⁹ gennem deling af faciliteter og udveksling af viden og ekspertise samt ved at bidrage effektivt til videnoverførsel, netværkssamarbejde, formidling af oplysninger og samarbejde mellem virksomheder og andre organisationer i klyngen²⁰
- (u) **"innovationssupportydelser"**: tilvejebringelse af kontorplads, databaser, cloud- og datalagrings tjenester, biblioteker, markedsundersøgelser, laboratorier, kvalitetsmærkning, forsøg, afprøvning og certificering eller andre tjenester, herunder tjenester ydet af forsknings- og videnformidlingsinstitutioner, forskningsinfrastrukturer, teknologiinfrastrukturer eller innovationsklynger, med

¹⁸ Gælder også digitale industrier og teknologier såsom supercomputing, kvanteteknologi, blockchainteknologi, kunstig intelligens, cybersikkerhed, big data og cloud- eller frontteknologi.

¹⁹ F.eks. digitalt.

²⁰ Digitale innovationsknudepunkter (herunder også europæiske digitale innovationsknudepunkter, der støttes inden for rammerne af det centralt forvaltede program for et digitalt Europa), som har til formål at fremme en bred anvendelse af digitale teknologier såsom, men ikke begrænset til, kunstig intelligens, højtydende databehandling og cybersikkerhed blandt erhvervsorganisationer (navnlig SMV'er) og offentlige organisationer, kan betragtes som innovationsklynger i forbindelse med disse rammebestemmelser afhængigt af de specifikke mål, det digitale innovationsknudepunkt forfølger, eller de aktiviteter/funktionaliteter, det tilbyder.

det formål at udvikle mere effektive eller teknologisk avancerede produkter, processer eller tjenester, herunder gennemførelse af innovative digitale teknologier og løsninger

- (v) "**immaterielle aktiver**": aktiver, der ikke antager fysisk eller finansiell form, såsom patenter, licenser, knowhow eller anden intellektuel ejendom
- (w) "**videnoverførsel**": enhver proces, der har til formål at indhente, indsamle eller udveksle eksplicit og implicit viden, herunder færdigheder og kompetencer i forbindelse med både økonomiske og ikkeøkonomiske aktiviteter såsom forskningssamarbejde, rådgivning, licensering, stiftelse af udbrydervirksomheder, publicering og mobilitet blandt forskere og andet personale, der arbejder med disse aktiviteter. Ud over videnskabelig og teknologisk viden omfatter det andre former for viden, som f.eks. viden om brugen af standarder og forskrifter, der omfatter dem, og om betingelserne ved reelle driftsforhold og metoder til organisatorisk innovation, samt forvaltning af viden i forbindelse med identificering, erhvervelse, beskyttelse, forsvar og udnyttelse af immaterielle aktiver
- (x) "**store virksomheder**": virksomheder, der ikke falder ind under definitionen af små og mellemstore virksomheder
- (y) "**nettomkostninger**": forskellen mellem det støttemodtagende projekts eller den støttemodtagende aktivitets forventede nettonutidsværdi og en rentabel kontrafaktisk investering, som støttemodtageren ville have foretaget uden støtten
- (z) "**organisatorisk innovation**²¹": indførelse af en ny organisationsmetode i virksomhedens forretningspraksis, arbejdspladsorganisation eller eksterne forbindelser, f.eks. ved at udnytte nye eller innovative digitale teknologier, med undtagelse af ændringer, som er baseret på organisationsmetoder, der allerede er i brug i virksomheden, ændret ledelsesstrategi, fusioner og overtagelser, ophør med anvendelse af en proces, almindelig udskiftning eller udvidelse af kapital, ændringer, der udelukkende skyldes skiftende faktorpriser, tilpasning, lokalisering, regelmæssige udsving, sæsonudsving eller andre konjunkturudsving samt handel med nye eller væsentligt forbedrede produkter
- (æ) "**personaleomkostninger**": udgifter til forskere, teknikere og hjælpepersonale i det omfang de arbejder på forskningsprojektet
- (ø) "**prækommercielt indkøb**": offentligt indkøb af forsknings- og udviklingstjenester, hvor alle resultater og fordele ikke udelukkende tilfalder den ordregivende myndighed eller enhed til brug for egen virksomhed, men deles med leverandørerne på markedsvilkår. Kontrakten, hvis formål hører under en eller flere kategorier af forskning og udvikling som defineret i disse rammebestemmelser, skal have en begrænset varighed og kan omfatte udviklingen af prototyper eller et begrænset antal førstegangsprodukter eller tjenester som en prøveserie. Indkøb af kommercielle mængder af produkter og tjenester må ikke være omfattet af den samme kontrakt

²¹ Organisatorisk innovation kan også omfatte social innovation, forudsat at aktiviteterne falder ind under definitionen.

- (å) "**procesinnovation**²²": gennemførelse af en ny eller betydeligt forbedret produktions- eller distributionsmetode (herunder væsentlige ændringer i teknik, udstyr eller software), f.eks. ved at udnytte nye eller innovative digitale teknologier, med undtagelse af mindre ændringer eller forbedringer, forøgelse af produktionskapaciteten eller evnen til at levere tjenester gennem tilføjelse af produktions- eller logistiksystemer, der er meget lig dem, der allerede er i brug, ophør med anvendelse af en proces, almindelig udskiftning eller udvidelse af kapital, ændringer, der udelukkende skyldes skiftende faktorpriser, tilpasning, lokalisering, regelmæssige udsving, sæsonudsving og andre konjunkturudsving samt handel med nye eller væsentligt forbedrede produkter
- (aa) "**FoU-projekt**": et tiltag, der omfatter aktiviteter, som spænder over en eller flere kategorier inden for forskning og udvikling som defineret i disse rammebestemmelser, og som tager sigte på at udføre en udelelig opgave af præcis økonomisk, videnskabelig eller teknisk art med klart foruddefinerede mål. Et FoU-projekt kan bestå af adskillige arbejdsplaner, aktiviteter eller tjenester, og det indeholder klare mål og omfatter de aktiviteter, der skal gennemføres for at opnå disse mål (herunder deres forventede omkostninger), og konkrete projektleverancer, som beskriver resultaterne af disse aktiviteter og holder dem op mod de relevante mål. Hvis to eller flere FoU-projekter ikke kan adskilles klart fra hinanden, og især hvis der ikke er nogen sandsynlighed for, at de uafhængigt af hinanden vil få teknologisk succes, betragtes de som et enkelt projekt
- (bb) "**tilbagebetalingspligtigt forskud**": et lån til et projekt, der udbetales i en eller flere rater, og hvor betingelserne for tilbagebetalingen afhænger af projekts resultater
- (cc) "**forsknings- og videnformidlingsinstitution**" eller "forskningsinstitution": en enhed (f.eks. et universitet eller et forskningsinstitut, agenturer til teknologioverførsel, innovationsformidlere eller forskningsorienterede fysiske eller virtuelle samarbejdsenheder), uanset retlig status (offentligretlig eller privatretlig status) eller finansieringsform, hvis primære mål er at drive uafhængig grundforskning, industriel forskning eller foretage eksperimentel udvikling eller formidle resultaterne heraf gennem undervisning, offentliggørelse eller videnoverførsel. Hvis en sådan enhed udfører økonomiske aktiviteter, skal der særskilt redegøres for disse økonomiske aktiviteter finansiering, omkostninger og indtægter. Virksomheder, som kan øve afgørende indflydelse på en sådan enhed, for eksempel i deres egenskab af aktionærer eller medlemmer, må ikke have privilegeret adgang til de resultater, der opnås
- (dd) "**forskningsinfrastruktur**": faciliteter, ressourcer og tilknyttede tjenester, som forskersamfundet anvender ved forskning inden for de respektive fagområder, herunder videnskabeligt udstyr eller apparatur, videnbaserede ressourcer som f.eks. samlinger, arkiver eller strukturerede videnskabelige data, adgangsgivende IKT-baserede infrastrukturer såsom netværk, databehandling, software og kommunikationsudstyr eller enhver anden unik infrastruktur, som er afgørende for at udføre forskning. Sådanne infrastrukturer kan være samlet på ét sted ("etsteds"-

²² Procesinnovation kan også omfatte social innovation, forudsat at aktiviteterne falder ind under definitionen.

infrastrukturer) eller være organiseret i et netværk ("distribuerede infrastrukturer")²³

- (ee) "**udstationering**": en støttemodtagers midlertidige ansættelse af medarbejdere, som har ret til at vende tilbage til den tidligere arbejdsgiver
- (ff) "**små og mellemstore virksomheder**", eller "SMV'er", "små virksomheder" eller "mellemstore virksomheder": virksomheder, der opfylder kriterierne i Kommissionens henstilling om definitionen af mikrovirksomheder, små og mellemstore virksomheder²⁴
- (gg) "**arbejdets påbegyndelse**" eller "projektstart": enten starten på FoUoI-aktiviteterne eller den første aftale mellem støttemodtageren og de kontrahenter, som skal udføre projektet, afhængigt af, hvad der indtræffer først. Forberedende arbejde såsom indhentning af tilladelser og gennemførlighedsundersøgelser betragtes ikke som arbejdets påbegyndelse
- (hh) "**materielle aktiver**": aktiver bestående i jord, bygninger og anlæg, maskiner og udstyr
- (ii) "**teknologiinfrastruktur**": faciliteter, udstyr, kapacitet og tilknyttede supporttjenester, som er nødvendig for udviklingen, afprøvningen og opskaleringen af teknologi til at gøre fremskridt inden for industriel forskning og eksperimentel udvikling, fra validering i et laboratorium til en valideringsrepræsentant for det operationelle miljø, og hvor brugerne primært er industrielle aktører, herunder SMV'er, der søger støtte til udvikling og integration af innovative teknologier med henblik på at udvikle nye produkter, processer og tjenester, samtidig med at gennemførligheden og den lovgivningsmæssige overholdelse sikres²⁵.

2. STATSSTØTTE I HENHOLD TIL TRAKTATENS ARTIKEL 107, STK. 1.

18. Generelt udgør enhver foranstaltning, der opfylder kriterierne i traktatens artikel 107, stk. 1, statsstøtte. Mens det i en særskilt meddelelse fra Kommissionen om begrebet statsstøtte²⁶ præciseres, hvorledes Kommissionen overordnet set fortolker begrebet statsstøtte, behandles i dette afsnit situationer, der typisk opstår i forbindelse med FoUoI-aktiviteter, med forbehold af Den Europæiske Unions Domstols fortolkning.

2.1. Statsstøtte til forsknings- og videnformidlingsinstitutioner og forskningsinfrastrukturer

19. Forsknings- og videnformidlingsinstitutioner ("forskningsinstitutioner") og forskningsinfrastrukturer modtager statsstøtte, hvis den offentlige finansiering heraf opfylder betingelserne i traktatens artikel 107, stk. 1. Ifølge Kommissionens meddelelse om statsstøttebegrebet og i overensstemmelse med Domstolens praksis skal

²³ Se artikel 2, litra a), i Rådets forordning (EF) nr. 723/2009 af 25. juni 2009 om fællesskabsrammebestemmelser for et konsortium for en europæisk forskningsinfrastruktur (ERIC) (EUT L 206 af 8.8.2009, s. 1).

²⁴ Kommissionens henstilling af 6. maj 2003 om definitionen af mikrovirksomheder, små og mellemstore virksomheder (EUT L 124 af 20.5.2003, s. 36).

²⁵ Jf. Kommissionens arbejdsdokument "Technology Infrastructures" (SWD(2019) 158 final af 8.4.2019).

²⁶ Kommissionens meddelelse om begrebet statsstøtte i artikel 107, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (EUT C 262 af 19.7.2016, s. 1).

støttemodtageren kunne betegnes som en virksomhed, men dette afhænger ikke af dens retlige status, dvs. om støttemodtageren har offentligretlig eller privatretlig status, eller af dens økonomiske karakter, dvs. om den har til hensigt at skabe profit eller ej. Det afgørende for at betragte en institution som en virksomhed er derimod, om den udøver en økonomisk aktivitet, der består i at udbyde produkter eller tjenesteydelser på et givet marked²⁷.

2.1.1. Offentlig finansiering af ikkeøkonomiske aktiviteter

20. Såfremt den samme enhed udfører aktiviteter af såvel økonomisk som ikkeøkonomisk karakter, vil den offentlige finansiering af ikkeøkonomiske aktiviteter ikke falde ind under traktatens artikel 107, stk. 1, hvis de to former for aktiviteter samt deres omkostninger, finansiering og indtægter klart kan adskilles, således at krydssubsidiering af økonomiske aktiviteter kan undgås fuldstændigt. Den relevante enhed kan dokumentere, at omkostninger, finansiering og indtægter adskilles behørigt, ved hjælp af et årsregnskab.
21. Kommissionen anser generelt følgende aktiviteter for at være af ikkeøkonomisk karakter:
- (a) forskningsinstitutioners og forskningsinfrastrukturers primære aktiviteter:
 - (i) uddannelse med henblik på flere og bedre kvalificerede menneskelige ressourcer. Offentlig uddannelse, der er organiseret inden for det nationale uddannelsessystem, som enten helt eller primært er finansieret af staten, og som er under statens tilsyn, anses for en ikkeøkonomisk aktivitet²⁸ i overensstemmelse med retspraksis²⁹ og Kommissionens beslutningspraksis³⁰ og som forklaret i meddelelsen om statsstøttebegrebet og meddelelsen om tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse³¹
 - (ii) uafhængig FoU med henblik på at opnå mere viden og bedre forståelse, herunder FoU-samarbejde, hvor forskningsinstitutionen eller forskningsinfrastrukturen deltager i reelt samarbejde³²
 - (iii) bred formidling af forskningsresultater på et ikkeekskluderende og ikkediskriminerende grundlag, for eksempel gennem undervisning, databaser med fri tilgængelighed, fri publikation eller fri software
 - (b) videnoverførselsaktiviteter, hvor de udføres enten af forskningsinstitutionen eller forskningsinfrastrukturen (herunder deres afdelinger eller datterselskaber) eller i

²⁷ Jf. Domstolens dom af 16. juni 1987, Kommissionen mod Italien, C-118/85, ECLI:EU:C:1987:283, præmis 7, Domstolens dom af 18. juni 1998, Kommissionen mod Italien, C-35/96, ECLI:EU:C:1998:303, præmis 36 og Domstolens dom af 19. februar 2002, Wouters, C-309/99, ECLI:EU:C:2002:98, præmis 46.

²⁸ Uddannelse af arbejdsstyrken betragtes ikke som en af forskningsorganisationers ikkeøkonomiske primære aktiviteter, jf. statsstøttere reglerne for uddannelsesstøtte.

²⁹ Jf. Domstolens dom af 27. september 1988, Humble and Edel, C-263/86, ECLI:EU:C:1988:451, præmis 9-10 og 15-18 og Domstolens dom af 7. december 1993, Wirth, C-109/92, ECLI:EU:C:1993:916, præmis 15.

³⁰ Se f.eks. sag NN54/2006, Přerov logistics College, og N 343/2008, Individual aid to the College of Nyíregyháza for the development of the Partium Knowledge Centre.

³¹ Se Meddelelse fra Kommissionen om anvendelsen af Den Europæiske Unions statsstøttere regler på kompensation for levering af tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse (EUT C 8 af 11.1.2012, s. 4), punkt 26-29.

³² Levering af FoU-tjenester og FoU udført for virksomheder betragtes ikke som uafhængig FoU.

samarbejde med eller for en sådan enhed, og hvor alle fortjenester fra disse aktiviteter geninvesteres i forskningsinstitutionens eller forskningsinfrastrukturens primære aktiviteter. Disse aktiviteter har ikke økonomiske karakter påvirkes ikke ved, at tredjeparter leverer disse ydelser gennem åbne udbud.

22. Hvis en forskningsinstitution eller forskningsinfrastruktur anvendes til både økonomiske og ikkeøkonomiske aktiviteter, falder den offentlige støtte kun ind under statsstøttere reglerne, for så vidt som den omfatter omkostninger med tilknytning til de økonomiske aktiviteter³³. Hvis forskningsinstitutionen eller forskningsinfrastrukturen næsten udelukkende anvendes til en ikkeøkonomisk aktivitet, kan dens finansiering som helhed³⁴ falde uden for statsstøttere reglerne under forudsætning af, at den økonomiske anvendelse forbliver rent accessorisk, dvs. svarer til en aktivitet, der er direkte knyttet til og nødvendig for driften af forskningsorganisationen eller forskningsinfrastrukturen, eller i sig selv er forbundet til dens væsentligste ikkeøkonomiske anvendelse, og som er af begrænset omfang. I disse rammebestemmelser anser Kommissionen dette for at være tilfældet, når der anvendes nøjagtig de samme input (såsom materiale, udstyr, arbejdskraft og fast realkapital) til de økonomiske aktiviteter som til de ikkeøkonomiske aktiviteter, og den kapacitet, der hvert år afsættes til sådanne økonomiske aktiviteter, ikke overstiger 20 % af den pågældende enheds samlede årlige kapacitet. Tilsynet med den økonomiske aktivitet's accessoriske karakter foretages i mindst 10 år, efter at forskningsinstitutionen eller forskningsinfrastrukturen har påbegyndt sin aktivitet. Hvis forskningsinfrastrukturen eller forskningsinstitutionen øger sin økonomiske aktivitet i et omfang, så denne ikke længere kan anses for accessorisk, vil den offentlige finansiering af hele den økonomiske aktivitet falde ind under statsstøttere reglerne.

2.1.2. *Offentlig finansiering af forskningsinstitutioners og forskningsinfrastrukturers økonomiske aktiviteter*

23. Hvis forskningsinstitutioner eller forskningsinfrastrukturer anvendes til at udføre økonomiske aktiviteter, som f.eks. at udleje udstyr eller laboratorier til virksomheder, levere tjenester til virksomheder eller udføre kontraktforskning, betragtes den offentlige finansiering af disse økonomiske aktiviteter normalt som statsstøtte, jf. dog punkt 22.
24. Kommissionen finder imidlertid ikke, at forskningsinstitutionen eller forskningsinfrastrukturen modtager statsstøtte, hvis den blot formidler hele den offentlige finansiering og enhver fordel, der måtte følge heraf, til den endelige modtager. Dette er generelt tilfældet, hvis:
- (a) både den offentlige finansiering og enhver fordel ved en sådan finansiering er kvantificerbar og dokumenterbar, og der findes en passende ordning til at sikre, at den leveres videre til de endelige modtagere i sin helhed, f.eks. i form af lavere priser, og

³³ Hvis en forskningsinstitution eller forskningsinfrastruktur både er offentligt og privat finansieret, anser Kommissionen det for at være tilfældet, hvis den offentlige finansiering, der er tildelt den pågældende enhed for en specifik regnskabsperiode, overstiger omkostningerne ved ikkeøkonomiske aktiviteter i den pågældende periode.

³⁴ Eftersom forskersamfundet opnår bedre og øget ekspertise gennem udøvelsen af accessoriske økonomiske aktiviteter, som det kan udnytte i forbindelse med forskningsinstitutionens eller -infrastrukturens primære ikkeøkonomiske aktiviteter til fordel for samfundet generelt.

- (b) der ikke gives nogen yderligere fordele til formidleren, fordi denne enten udvælges gennem en åben udbudsprocedure, eller fordi den offentlige finansiering er til rådighed for alle enheder, der opfylder de nødvendige objektive betingelser, således at kunderne som endelige modtagere har ret til at erhverve tilsvarende ydelser fra en anden relevant formidler.
25. Hvis betingelserne i punkt 24 er opfyldt, finder statsstøttere reglerne anvendelse på de endelige modtagere.
- 2.2. Indirekte statsstøtte til virksomheder gennem offentligt finansierede forsknings- og videnformidlingsinstitutioner og forskningsinfrastrukturer**
26. Spørgsmålet om, hvorvidt og på hvilke betingelser virksomheder kan opnå fordele jf. traktatens artikel 107, stk. 1, i forbindelse med kontraktforskning og forskningstjenester, der leveres af forskningsinstitutioner eller forskningsinfrastrukturer, eller om samarbejde med en forskningsinstitution eller en forskningsinfrastruktur, skal besvares i overensstemmelse med de generelle statsstøtteprincipper. Derfor kan det, som forklaret i meddelelsen om statsstøttebegrebet, navnlig være nødvendigt at vurdere, hvorvidt forskningsinstitutionens eller forskningsinfrastrukturens adfærd kan tilregnes staten³⁵.
- 2.2.1. Forskning udført for virksomheder (kontraktforskning eller forskningstjenester)*
27. Hvis en forskningsinstitution eller forskningsinfrastruktur benyttes til at udføre kontraktforskning eller levere forskningstjenester til en virksomhed, som typisk fastsætter kontraktens betingelser og vilkår, ejer resultaterne af forskningsaktiviteterne og bærer risikoen for fiasko, vil der som regel ikke blive videregivet statsstøtte til virksomheden, hvis forskningsinstitutionen eller forskningsinfrastrukturen modtager betaling af en passende størrelse for sine tjenester, navnlig hvis en af følgende betingelser er opfyldt:
- (a) forskningsinstitutionen eller forskningsinfrastrukturen leverer sine forskningstjenester eller kontraktforskning til markedspris³⁶, eller
 - (b) forskningsinstitutionen eller forskningsinfrastrukturen, hvor der ikke findes noget marked herfor, leverer sine forskningstjenester eller kontraktforskning til en pris, der
 - afspejler samtlige af tjenestens omkostninger og generelt omfatter en avance, som fastlægges på basis af den avance, som virksomheder i sektoren normalt anvender for sådanne tjenester, eller
 - er resultatet af forhandlinger efter armslængdeprincippet, hvor forskningsinstitutionen eller forskningsinfrastrukturen i sin egenskab af tjenesteleverandør forhandler sig frem til den størst mulige økonomiske fordel på det tidspunkt, hvor aftalen indgås, og hvor marginalomkostningerne som minimum dækkes.

³⁵ Jf. Domstolens dom af 16. maj 2002, Frankrig mod Kommissionen, C-482/99, ECLI:EU:C:2002:294, præmis 24.

³⁶ Hvis en forskningsinstitution eller forskningsinfrastruktur leverer en specifik forskningstjeneste til eller for første gang gennemfører kontraktforskning for en given virksomhed på prøve og i en klart afgrænset tidsperiode, vil Kommissionen normalt anse den pris, der bliver opkrævet, som markedsprisen, hvis den forskningstjeneste eller kontraktforskning, der gennemføres, er unik, og det kan dokumenteres, at der ikke er noget marked for den.

28. Hvis ejerskabet eller adgangsrettighederne til den intellektuelle ejendomsret forbliver hos forskningsinstitutionen eller forskningsinfrastrukturen, skal markedsværdien heraf fratrækkes den pris, der skal betales for de pågældende tjenester.

2.2.2. *Samarbejde med virksomheder*

29. Et projekt anses for at være udført via et reelt samarbejde, hvis mindst to uafhængige parter forfølger et fælles mål på grundlag af en arbejdsdeling og i fællesskab definerer dets omfang, deltager i udarbejdelsen af det, bidrager til gennemførelsen og deler de finansielle, teknologiske, videnskabelige og andre risici, der er forbundet hermed, samt resultaterne af projektet. En eller flere parter kan afholde alle projektkomkostningerne og således fritage andre parter for de finansielle risici. De vilkår og betingelser, som indgår i et samarbejdsprojekt, navnlig for så vidt angår bidrag til dets omkostninger, delingen af risiko og resultater, formidling af resultater, adgang til og regler for fordeling af intellektuelle ejendomsrettigheder, skal være aftalt, inden projektet påbegyndes³⁷. Kontraktforskning og levering af forskningstjenester anses ikke for samarbejde.
30. Hvis samarbejdsprojekter udføres af virksomheder og forskningsinstitutioner eller forskningsinfrastrukturer i fællesskab, antager Kommissionen, at der ikke ydes indirekte statsstøtte til de deltagende virksomheder gennem disse enheder som følge af gunstige samarbejdsvilkår³⁸, hvis en af følgende betingelser er opfyldt:
- (a) de deltagende virksomheder afholder samtlige omkostninger til projektet
 - (b) de resultater af samarbejdet, som ikke medfører nogen intellektuelle ejendomsrettigheder, må formidles bredt, og enhver rettighed, der følger af forskningsinstitutionernes eller forskningsinfrastrukturernes aktiviteter, fuldt og helt tilfalder disse enheder
 - (c) enhver intellektuel ejendomsrettighed, som projektet medfører, samt alle hermed forbundne rettigheder tildeles forskellige samarbejdspartnere på en måde, som på passende vis afspejler deres arbejdsopgaver, bidrag og respektive interesser
 - (d) forskningsinstitutionerne eller forskningsinfrastrukturernes modtager en kompensation svarende til markedsprisen for den intellektuelle ejendomsrettighed, der følger af aktiviteterne, og som tildeles de deltagende virksomheder, eller som deltagende virksomheder tildeles adgangsrettigheder til. Den absolutte værdi af en deltagende virksomheds bidrag, både finansielle og ikkefinansielle, til de omkostninger, der vedrører forskningsinstitutionernes eller forskningsinfrastrukturernes aktiviteter, som resulterer i den pågældende intellektuelle ejendomsrettighed, kan fratrækkes denne kompensation.
31. I forbindelse med punkt 31, litra d, anser Kommissionen den modtagne kompensation for at svare til markedsprisen, hvis den giver de pågældende forskningsorganisationer eller forskningsinfrastrukturer mulighed for at få fuld økonomisk fordel af disse rettigheder, hvis en af følgende betingelser er opfyldt:

³⁷ Dette omfatter ikke nogen definitiv aftale om markedsværdien af de deraf følgende intellektuelle ejendomsrettigheder eller værdien af bidragene til projektet.

³⁸ Herunder i form af materialeoverførselsaftaler, hvor en forskningsinstitution eller forskningsinfrastruktur overfører materialer til en virksomhed til modtagerens egne FoU-aktiviteter.

- (a) kompensationsbeløbet er blevet fastsat gennem en åben, gennemsigtig og ikkediskriminerende konkurrencepræget salgsprocedure
 - (b) en værdiansættelse af en uafhængig ekspert bekræfter, at kompensationsbeløbet mindst svarer til markedsprisen
 - (c) forskningsinstitutionen eller forskningsinfrastrukturen som sælger kan dokumentere, at den aftalte kompensation er fastlagt efter armlængdeprincippet med henblik på at opnå maksimalt økonomisk udbytte på det tidspunkt, hvor aftalen er indgået, under hensyntagen til dennes vedtægtsmæssige mål, eller
 - (d) hvor samarbejdsaftalen giver den samarbejdende virksomhed forhåndsret til intellektuelle ejendomsrettigheder, der genereres af den samarbejdende forskningsinstitution eller forskningsinfrastruktur, og hvor disse enheder udøver en gensidig ret til at søge mere økonomisk fordelagtige tilbud fra tredjeparter, som den samarbejdende virksomhed efterfølgende skal matche.
32. Hvis ingen af betingelserne i punkt 31 er opfyldt, vil den fulde værdi af forskningsinstitutionernes eller forskningsinfrastrukturernes bidrag til projektet blive betragtet som en fordel for samarbejdende virksomheder, hvilket er omfattet af statsstøttereglerne.
- 2.3. Offentligt indkøb af forsknings- og udviklingstjenester**
33. Offentlige indkøbere kan både indkøbe forsknings- og udviklingstjenester fra virksomheder gennem udvikling med eksklusivrettigheder og gennem prækommercielle indkøbsprocedurer³⁹.
34. Så længe en offentlig udbudsprocedure for offentlige indkøb gennemføres i henhold til de gældende direktiver⁴⁰, vil Kommissionen generelt ikke finde, at der er blevet ydet statsstøtte efter traktatens artikel 107, stk. 1, til de virksomheder, der leverer de pågældende tjenester⁴¹.
35. I alle andre tilfælde, herunder prækommercielle indkøb, vil Kommissionen antage, at der ikke er blevet ydet statsstøtte til virksomhederne, hvis den pris, der betales for de relevante tjenester, fuldt ud afspejler markedsværdien af de fordele, som den offentlige indkøber opnår, og de risici, som de deltagende udbydere påtager sig, især hvis samtlige følgende betingelser er opfyldt:

³⁹ Se meddelelsen og det tilhørende arbejdsdokument — Meddelelse fra Kommissionen "Prækommercielle indkøb: vedvarende høj kvalitet i offentlige tjenester i Europa gennem øget innovation" (KOM(2007) 799 endelig af 14.12.2007).

⁴⁰ Jf. artikel 27 Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/24/EU af 26. februar 2014 om offentlige indkøb og om ophævelse af direktiv 2004/18/EF (EUT L 94 af 28.3.2014, s. 65) og artikel 45 Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/25/EU af 26. februar 2014 om fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester og om ophævelse af direktiv 2004/17/EF (EUT L 94 af 28.3.2014, s. 243). I tilfælde af begrænset udbud jf. henholdsvis artikel 28 i direktiv 2014/24/EU og artikel 46 i direktiv 2014/25/EU, vil Kommissionen heller ikke finde, at der er blevet ydet statsstøtte til virksomhederne, medmindre interesserede leverandører forhindres i at afgive bud uden nogen gyldig grund.

⁴¹ Dette er også tilfældet, hvis offentlige indkøbere erhverver innovative løsninger, der stammer fra et forudgående FoU-indkøb, eller ikke-FoU-relaterede produkter og tjenester, der leveres til et præstationsniveau, som forudsætter en produkt-, proces- eller organisatorisk innovation.

- (a) udvælgelsesproceduren er åben, gennemsigtig og ikkediskriminerende, og den er baseret på objektive udvælgelses- og tildelingskriterier, som er specificeret på forhånd i et udbud
- (b) de planlagte aftaler, som beskriver alle parternes rettigheder og forpligtelser, herunder med hensyn til intellektuelle ejendomsrettigheder, gøres tilgængelige for alle tilbudsgivere forud for udbudsproceduren
- (c) udbudsproceduren giver ikke nogen af de deltagende udbydere nogen fortrinsbehandling i forbindelse med levering af kommercielle mængder af de endelige produkter eller tjenester til den offentlige indkøber i den pågældende medlemsstat⁴², og
- (d) en af følgende betingelser er opfyldt:
 - alle de resultater, der ikke medfører intellektuelle ejendomsrettigheder, kan formidles bredt, f.eks. via offentliggørelse, undervisning eller bidrag til standardiseringsorganer på en måde, der giver andre virksomheder mulighed for at eftergøre dem, og enhver intellektuel ejendomsrettighed tilfalder fuldt og helt den offentlige indkøber, eller
 - enhver tjenesteudbyder, som de resultater, der giver adgang til intellektuelle ejendomsrettigheder, tilfalder, skal gratis give den offentlige indkøber ubegrænset adgang til disse og på markedsvilkår give tredjeparter adgang hertil, f.eks. gennem ikkeeksklusive licenser.

36. Hvis betingelserne i punkt 35 ikke er opfyldt, kan medlemsstaterne foretage en individuel vurdering af betingelserne i kontrakten mellem den offentlige indkøber og virksomheden, uden at det påvirker den generelle forpligtelse til at anmelde støtte til FoUoI efter traktatens artikel 108, stk. 3.

3. FORENELIGHEDSVURDERING AF FoUoI-STØTTE

- 37. På grundlag af traktatens artikel 107, stk. 3, litra c), kan Kommissionen betragte statsstøtte til fremme af udviklingen af visse erhvervsgrene i EU som forenelig med det indre marked, når den ikke ændrer samhandelsvilkårene på en måde, der strider mod den fælles interesse.
- 38. I dette afsnit præciserer Kommissionen, hvordan den vil anvende de fælles principper for forenelighedsvurderingen, og fastlægger, hvor det er relevant, specifikke betingelser for støtteordninger og supplerende betingelser for individuel støtte, som er underlagt anmeldelsespligten.
- 39. Med henblik på vurderingen af, om statsstøtte til FoUoI kan betragtes som forenelig med det indre marked, fastslår Kommissionen, om støtteforanstaltningen fremmer udviklingen af en bestemt økonomisk aktivitet, og om den ændrer samhandelsvilkårene på en måde, der strider mod den fælles interesse.
- 40. I forbindelse med den vurdering, der er omhandlet i punkt 39, tager Kommissionen følgende i betragtning:

⁴² Med forbehold af procedurer, som både dækker udvikling og efterfølgende køb af unikke eller specialiserede produkter eller tjenester.

a) Første betingelse: Støtte til FoUoI fremmer udviklingen af en økonomisk aktivitet

- (i) *identificering af økonomisk aktivitet* (afsnit 3.1.1)
- (ii) *tilskyndelsesvirkning*: vurdering af, om støtten ændrer den eller de berørte virksomheders adfærd på en sådan måde, at den/de iværksætter yderligere aktiviteter, som den/de ikke ville have iværksat uden støtten eller ville have iværksat i mere begrænset omfang, på en anden måde eller et andet sted (afsnit 3.1.2)
- (iii) *støtten er ikke i strid med relevante EU-retlige bestemmelser og principper* (afsnit 3.1.3)

b) Anden betingelse: Støtte til FoUoI påvirker ikke samhandelsbetingelserne på en sådan måde, at det strider mod den fælles interesse.

- (i) *behov for statslig indgriben*: Støtteforanstaltningen skal føre til en væsentlig forbedring, som markedsmekanismerne ikke i sig selv kan give, f.eks. ved at afhjælpe et markedssvigt eller et retfærdigheds- eller samhørighedsproblem, alt efter omstændighederne (afsnit 3.2.1)
- (ii) *støtteforanstaltningens formålstjenlighed*: Den foreslåede støtteforanstaltning skal være et politikredskab, der egner sig til at fremme den økonomiske aktivitet (afsnit 3.2.2)
- (iii) *støttens proportionalitet (mindst mulig støtte)*: Støttebeløbet og -intensiteten skal være begrænset til det minimum, der er nødvendigt for at fremkalde den ekstra investering eller aktivitet hos den/de berørte virksomheder (afsnit 3.2.3)
- (iv) *støttens gennemsigtighed*: Medlemsstaterne, Kommissionen, de økonomiske aktører og offentligheden skal have nem adgang til alle relevante love m.v. og til relevante oplysninger om støtte, som gives i medfør af disse love (afsnit 3.2.4)
- (v) *de negative konsekvenser, som støtte til FoUoI kan have på konkurrencen og samhandelen, skal begrænses eller undgås*: (afsnit 3.2.5)
- (vi) *afvejning af støttens positive og negative virkninger* (afsnit 3.2.6).

3.1. Første betingelse: Støtte til FoUoI fremmer udviklingen af en økonomisk aktivitet

3.1.1. Identificering af den støttede økonomiske aktivitet

41. Kommissionen undersøger på baggrund af oplysninger fra medlemsstaten, hvilken økonomisk aktivitet der vil blive støttet af den anmeldte foranstaltning.

3.1.2. Tilskyndelsesvirkning

3.1.2.1 Generelle betingelser

42. Støtte til FoUoI kan betragtes som forenelig med det indre marked, hvis den har en tilskyndelsesvirkning. Efter Kommissionens opfattelse fremmer støtte, som ikke har en tilskyndelsesvirkning, ikke udviklingen af en økonomisk aktivitet.
43. Der er tale om en tilskyndelsesvirkning, hvis støtten ændrer en virksomheds adfærd på en sådan måde, at den iværksætter yderligere aktiviteter, som den ikke ville have iværksat uden støtten eller ville have iværksat i mere begrænset omfang eller på en anden måde. Støtten må imidlertid ikke gå til dækning af omkostningerne ved en

aktivitet, som virksomheden under alle omstændigheder ville have iværksat, eller kompensere for den normale forretningsmæssige risiko ved en økonomisk aktivitet⁴³.

44. Ifølge Kommissionen har støtten ikke nogen tilskyndelsesvirkning for støttemodtageren i de tilfælde, hvor den relevante FoUoI-aktivitet⁴⁴ allerede er påbegyndt, inden støttemodtageren har ansøgt om støtte hos de nationale myndigheder⁴⁵. Hvis arbejdet påbegyndes, inden støttemodtageren har indgivet en ansøgning om støtte til de nationale myndigheder, er projektet ikke støtteberettiget.
45. Ansøgningen om støtte skal som minimum indeholde ansøgerens navn og størrelse, en beskrivelse af projektet, herunder dets placering samt start- og slutdato, en angivelse af størrelsen af den offentlige støtte, der er nødvendigt for at gennemføre projektet, og en liste over støtteberettigede omkostninger.
46. I det omfang skattemæssige støtteforanstaltninger udgør statsstøtte, kan Kommissionen på baggrund af evalueringsundersøgelser⁴⁶ fra medlemsstaterne vurdere, at de har en tilskyndelsesvirkning ved at anspore virksomhederne til at forøge deres udgifter til FoUoI.

3.1.2.2. Supplerende betingelser for individuel støtte

47. Medlemsstaterne skal i forbindelse med anmeldelsespligtig støtte godtgøre over for Kommissionen, at støtten har en tilskyndelsesvirkning, og de skal derfor fremlægge klar dokumentation for, at støtten har en positiv indvirkning på virksomhedens beslutning om at gennemføre FoUoI-aktiviteter, som ellers ikke ville være blevet gennemført. For at sætte Kommission i stand til at gennemføre en omfattende vurdering af den pågældende støtteforanstaltning, skal den berørte medlemsstat ikke blot indsende oplysninger om det projekt, der modtager støtte, men også så vidt muligt en udførlig beskrivelse af, hvordan situationen havde været eller med rimelighed kunne forventes at være uden støtte, dvs. det kontrafaktiske scenarie. Det kontrafaktiske scenarie kan omfatte manglen på et alternativt projekt eller et klart defineret og tilpas forudsigeligt alternativt projekt, som modtageren har taget stilling til i sin interne beslutningstagning, og kan vedrøre et alternativt projekt, der helt eller delvis gennemføres uden for Unionen.
48. Kommissionen vil i sin analyse tage følgende forhold i betragtning:

⁴³ Jf. Domstolens dom, HGA m.fl. mod Kommissionen, forenede sager C-630/11 P-C-633/11 P, ECLI:EU:C:2013:387.

⁴⁴ Hvis ansøgningen om støtte vedrører støtte til et FoU-projekt, udelukker det ikke, at den potentielle støttemodtager allerede kan have foretaget gennemførlighedsundersøgelser, som ikke er omfattet af ansøgningen om støtte.

⁴⁵ Hvis der ydes støtte til projekter eller aktiviteter, der udføres i flere på hinanden følgende faser, som kan være omfattet af særskilte støttetildelingsprocedurer, må arbejdet ikke påbegyndes før den første støtteansøgning. Hvis der ydes støtte i forbindelse med en automatisk skattemæssig støtteordning, skal en sådan ordning være vedtaget og trådt i kraft, før arbejdet med det støttemodtagende projekt eller den støttemodtagende aktivitet påbegyndes.

⁴⁶ Selv om det muligvis ikke efterfølgende er muligt for nyindførte foranstaltninger, forventes medlemsstaterne at indsende evalueringsundersøgelser af deres egne skattemæssige støtteordningers tilskyndelsesvirkninger (således at planlagte eller tilsigtede metoder for efterfølgende evalueringer normalt er en del af udformningen af den slags foranstaltninger). Findes der ingen evalueringsundersøgelser, kan skattemæssige støtteordningers tilskyndelsesvirkning kun tages i betragtning ved trinvisse foranstaltninger.

- (i) **beskrivelse af den tilsigtede ændring:** Den adfærdsændring, som statsstøtten forventes at medføre, skal være veldefineret dvs. om et nyt projekt bliver påbegyndt eller om projektets omfang, udstrækning eller tempo forbedres
 - (ii) **kontrafaktisk analyse:** Adfærdsændringen skal identificeres ved at sammenligne, hvad den tilsigtede aktivitets forventede resultat og niveau er med og uden støtte. Forskellen mellem de to scenarier viser omfanget af støtteforanstaltningens positive indvirkning og tilskyndelsesvirkning
 - (iii) **rentabilitet:** Hvis gennemførelsen af et projekt eller en investering i sig selv ikke ville være rentabel for en virksomhed, men ville skabe betydelige fordele for samfundet, er der større sandsynlig for, at støtten har en tilskyndelsesvirkning
 - (iv) **investeringsbeløb og pengestrømsanalyse over tid:** En stor initialinvestering, begrænset likviditetsadgang og udsigt til en forholdsvis stor del af pengestrømmene langt ude i fremtiden eller meget usikre udsigter betragtes som positive elementer ved vurderingen af tilskyndelsesvirkningen
 - (v) **risikoniveau:** Risikovurderingen skal især tage hensyn til investeringens uigenkaldelighed, sandsynligheden for kommerciel fiasko, risikoen for, at projektet bliver mindre produktiv end forventet, risikoen for, at projektets gennemførelse underminerer andre af støttemodtagerens aktiviteter, og risikoen for, at projektomkostningerne underminerer virksomhedens økonomiske levedygtighed.
49. Medlemsstaterne opfordres navnlig til at fremlægge bestyrelsesdokumenter, risikoanalyser, finansielle rapporter, interne forretningsplaner, ekspertudtalelser samt andre undersøgelser vedrørende det pågældende investeringsprojekt. Også efterspørgselsprognoser, omkostningsprognoser, finansielle prognoser, dokumenter, der forelægges et investeringsudvalg, og hvori der i detaljer gøres rede for forskellige investeringsscenarier, samt dokumenter, der stilles til rådighed for de finansielle markeder, kan hjælpe medlemsstaterne med at dokumentere tilskyndelsesvirkningen.
50. For at sikre, at vurderingen af tilskyndelsesvirkningen foretages på et objektivt grundlag, kan Kommissionen i sin vurdering sammenligne virksomhedsspecifikke oplysninger med oplysninger om den branche, som støttemodtageren er aktiv inden for. Derfor bør medlemsstaterne, hvor det er muligt, fremlægge branchespecifikke oplysninger, der viser, om støttemodtagerens kontrafaktiske scenarie, det krævede rentabilitetsniveau og de forventede pengestrømme er rimelige.
51. I denne sammenhæng kan rentabilitetsniveauet vurderes ved hjælp af metoder, som kan dokumenteres anvendt af modtagervirksomheden, eller som er almindeligt anvendt inden for den pågældende industri, og disse kan omfatte metoder til at evaluere projektets nettonutidsværdi (Net Present Value — NPV)⁴⁷, det interne afkast (internal rate of return — IRR)⁴⁸ og afkastet af den investerede kapital (return on capital employed — ROCE).

⁴⁷ Projektets nettonutidsværdi er forskellen mellem de positive og negative pengestrømme i investeringens levetid tilbagediskonteret til deres aktuelle værdi (ved brug af kapitalomkostningerne).

⁴⁸ Det interne afkast er ikke baseret på den bogførte indtjening i et bestemt år, men på de fremtidige pengestrømme, som investoren forventer at opnå i hele investeringsperioden. Det defineres som den kalkulationsrente, for hvilken nettonutidsværdien af en pengestrøm er lig med nul.

52. Endvidere vil Kommissionen i forbindelse med investeringsstøtte til grænseoverskridende FoU-aktiviteter, forskningsinfrastrukturer, teknologiinfrastrukturer og innovationsklynger betragte investeringer, som fremmer grænseoverskridende samarbejde eller finansieres af mere end én medlemsstat, som et aspekt, der kan øge støttens tilskyndelsesvirkning, idet der vil være en stærk formodning om, at støtten fremmer FoU-aktiviteter, som resulterer i større, mere vidtrækkende eller hurtigt forløbende projekter, eller at projektkomkostningerne er større (jf. punkt 139 below) på grund af den endnu større efterspørgsel, der søges efterkommet, sammenlignet med et projekt, der alene søger at dække et nationalt behov.
53. Hvor det fremgår, at den samme investering tilsyneladende kunne og ville være blevet gennemført, selv om støtten ikke var blevet tildelt, vil støtten derfor ikke blive betragtet som forenelig med det indre marked.

3.1.3 Ingen overtrædelse af relevant EU-ret

54. Hvis en statsstøtteforanstaltning, de betingelser, der er knyttet hertil (herunder dens finansieringsmetode, når den udgør en integreret del af statsstøtteforanstaltningen), eller den aktivitet, den finansierer, medfører en overtrædelse af en relevant EU-retlig bestemmelse, kan støtten ikke erklæres forenelig med det indre marked⁴⁹.
55. Ved vurderingen af enhver individuel støttes forenelighed med det indre marked vil Kommissionen navnlig tage hensyn til enhver sag om tilsidesættelse af traktatens artikel 101 eller 102, som måtte berøre støttemodtageren og være relevant for vurderingen efter traktatens artikel 107, stk. 3⁵⁰.

3.2. Anden betingelse: Støtte til FoU-aktiviteter påvirker ikke samhandelsbetingelserne på en sådan måde, at det strider mod den fælles interesse

56. I henhold til traktatens artikel 107, stk. 3, litra c), kan støtte til fremme af udviklingen af visse erhvervsgrene eller økonomiske regioner betragtes som forenelig med det indre marked, forudsat at "den ikke ændrer samhandelsvilkårene på en måde, der strider mod den fælles interesse".
57. Vurderingen af de negative virkninger på det indre marked indebærer komplekse økonomiske og sociale vurderinger. I dette afsnit fastsættes metoden, hvorefter Kommissionens udøver sin skønsmagt til at foretage vurderinger ud fra den anden betingelse for forenelighedsvurderingen i punkt 40, litra b).
58. Det ligger grundlæggende i statsstøtteforanstaltningers natur, at de fører til konkurrencefordrejninger og påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne. For at fastslå, om støttens fordrejende virkninger er begrænset til et minimum, undersøger Kommissionen, om støtten er nødvendig, egnet, forholdsmæssig og gennemsigtig.
59. Derefter undersøger Kommissionen den pågældende FoU-aktivitetens virkninger på konkurrencen og samhandelsvilkårene. Nærmere bestemt kan støtte inden for FoU-aktiviteter medføre specifikke fordrejninger på produktmarkederne og placeringseffekter.

⁴⁹ Jf. Domstolens dom af 19. september 2000, Tyskland mod Kommissionen, C-156/98, ECLI:EU:C:2000:467, præmis 78, Domstolens dom af 22. december 2008, Société Régie Networks mod Rhône-Alpes Bourgogne, C-333/07, ECLI:EU:C:2008:764, præmis 94-116, Domstolens dom af 22. september 2020, Østrig mod Kommissionen, C-594/18 P, ECLI:EU:C:2020:742, præmis 44 og Domstolens dom af 14. oktober 2010, Nuova Agricast mod Kommissionen, C-67/09, ECLI:EU:C:2010:607, præmis 51.

⁵⁰ Jf. Domstolens dom af 15. juni 1993, Matra mod Kommissionen, C-225/91, ECLI:EU:C:1993:239, præmis 42.

Kommissionen foretager derefter en afvejning af støttens positive og negative virkninger på konkurrencen og samhandelen. Hvis de positive virkninger opvejer de negative, erklærer Kommissionen støtten forenelig med det indre marked.

3.2.1. Behov for statslig indgriben

60. En statsstøtteforanstaltning skal målrettes de situationer, hvor støtten kan føre til en væsentlig udvikling, som markedsmekanismerne ikke i sig selv kan frembringe, f.eks. afhjælpning af et markedssvigt med hensyn til den pågældende FoUoI-aktivitet eller investering.

3.2.1.1. Generelle betingelser

61. Statsstøtte kan være nødvendig for at øge FoUoI i situationer, hvor markedet ikke selv formår at skabe effektive resultater. For at kunne vurdere, om statsstøtte bidrager effektivt til at nå det tiltænkte mål, er det først nødvendigt at afdække det problem, der søges løst. Statsstøtte bør kun ydes i de situationer, hvor den kan føre til en væsentlig udvikling, som markedet ikke af sig selv kan skabe. Medlemsstaterne bør redegøre for, hvordan støtteforanstaltningen effektivt kan afhjælpe konstaterede markedssvigt, som hindrer markedet i selv at gennemføre den pågældende FoUoI-aktivitet eller investering.
62. FoUoI består af en række aktiviteter, der sædvanligvis gennemføres i led forud for produktmarkederne og benytter eksisterende kapacitet til at udvikle nye eller bedre produkter, tjenester og processer på disse produktmarkeder eller helt nye produktmarkeder, hvorved der skabes økonomisk vækst, hvilket bidrager til territorial og social samhørighed og til fremme af forbrugernes almene interesse. I lyset af den tilgængelige FoUoI-kapacitet kan markedssvigt være til hinder for, at denne udnyttes optimalt, og medføre et ineffektivt resultat af følgende årsager:

- (i) **positive eksternaliteter eller videnoverførsel:** FoUoI giver ofte samfundsfordele i form af positive afsmittende virkninger, f.eks. videnoverførsel eller forbedrede muligheder for andre økonomiske aktører for at udvikle supplerende produkter og tjenester. En række projekter ville dog, hvis de blev overladt til markeds kræfterne, ikke nødvendigvis give et attraktivt udbytte set fra den private sektors synsvinkel, selv om projekterne ville gavne samfundet, og det skyldes, at overskudssøgende virksomheder ikke i tilstrækkelig grad kan sikre sig et udbytte af deres handlinger, når de skal bestemme omfanget af deres FoUoI. Statsstøtte kan derfor bidrage til gennemførelsen af projekter, der resulterer i en overordnet økonomisk eller samfundsmæssig fordel, og som uden støtten ikke ville være blevet gennemført.

Imidlertid er ikke alle fordelene ved FoUoI-aktiviteter eksternaliteter, men forekomsten af eksternaliteter i sig selv betyder heller ikke, at statsstøtten er forenelig med det indre marked. Forbrugerne er generelt villige til at betale for de direkte fordele ved nye produkter og tjenester, mens virksomheder kan sikre sig et udbytte af deres investering gennem eksisterende instrumenter, som f.eks. intellektuelle ejendomsrettigheder. I nogle tilfælde er disse instrumenter imidlertid utilstrækkelige og efterlader et resterende markedssvigt, som kan afhjælpes med statsstøtte. Som det ofte er tilfældet for grundforskning, kan det f.eks. være svært at afholde andre fra at få adgang til resultaterne af visse aktiviteter, som derfor kan være i offentlighedens interesse. På den anden side kan mere specifik viden, som har forbindelse til selve produktionen, ofte være godt beskyttet, f.eks. ved hjælp af patenter, hvilket giver opfinderen mulighed for at få et bedre afkast af sin opfindelse

- (ii) **mangelfuld eller asymmetrisk information:** FoUoI-aktiviteter er kendetegnet ved en høj grad af usikkerhed. Under visse omstændigheder kan private investorer på grund af mangelfuld eller asymmetrisk information tøve med at finansiere vigtige projekter, og højt kvalificeret personale kan være uvidende om ansættelsesmuligheder i innovative virksomheder. Som følge heraf vil allokeringen af menneskelige og finansielle ressourcer ikke altid være tilstrækkelig, og projekter, der kan være værdifulde for samfundet eller økonomien, vil ikke altid blive gennemført.

I nogle tilfælde kan mangelfuld og asymmetrisk information også hindre adgangen til finansiering. Imidlertid retfærdiggør mangelfuld information og risikoen ved projektet ikke automatisk, at der er behov for statsstøtte. Det forhold, at projekter med lavere investeringsafkast ikke kan opnå finansiering, kan meget vel være udtryk for et velfungerende marked. Endvidere er risiko en del af enhver forretningsaktivitet og ikke et markedssvigt i sig selv. I forbindelse med asymmetrisk information kan risiko imidlertid forværre finansieringsproblemer

- (iii) **mangelfuld koordinering og netværkssvigt:** Det kan ske, at virksomhederne bliver ude af stand til at koordinere med hinanden eller indgå i et samarbejde om at udføre FoUoI af forskellige årsager, herunder koordinering mellem et stort antal samarbejdspartnere, hvor nogle af dem har divergerende interesser, vanskeligheder med at udforme aftaler og vanskeligheder med at koordinere samarbejdet f.eks. fordi der er tale om følsomme oplysninger.

3.2.1.2. Supplerende betingelser for individuel støtte

- 63. Selv om nogle markedssvigt kan begrænse det overordnede FoUoI-niveau, påvirkes ikke alle virksomheder og brancher i samme grad. Derfor bør medlemsstaterne ved anmeldelsespligtig individuel støtte fremlægge tilstrækkelige oplysninger om, hvorvidt støtten skal afhjælpe et generelt markedssvigt inden for FoUoI eller et specifikt markedssvigt, der f.eks. rammer en bestemt branche eller et bestemt forretningsområde.
- 64. Kommissionen tager følgende forhold i betragtning:
 - (i) **videnoverførsel:** det planlagte niveau af videnformidling; den skabte videns specificitet; muligheden for beskyttelse af intellektuel ejendomsret; komplementariteten med andre produkter og tjenester
 - (ii) **mangelfuld eller asymmetrisk information:** risikoniveauet og FoUoI-aktiviteternes kompleksitet; behov for ekstern finansiering; støttemodtagerens mulighed for at opnå adgang til ekstern finansiering
 - (iii) **mangelfuld koordinering:** antal samarbejdende virksomheder; samarbejdets intensitet; divergerende interesser mellem samarbejdspartnere; vanskeligheder med udformning af aftaler; vanskeligheder ved at koordinere samarbejdet.
- 65. I sin analyse af et markedssvigt, som angiveligt forhindrer gennemførelsen af de FoUoI-aktiviteter, støtten skal udløse, vil Kommissionen navnlig tage hensyn til eventuelle sektorsammenligninger og andre studier, som bør fremlægges af den pågældende medlemsstat.
- 66. Hvis en medlemsstat anmelder investerings- eller driftsstøtte til klynger, skal den fremlægge oplysninger om innovationsklyngens planlagte eller forventede specialisering, eksisterende regionale potentiale og tilstedeværelsen af klynger med

lignende formål i Unionen. Hvor det er relevant, bør medlemsstaterne desuden redegøre for, hvordan klyngen kan understøtte teknologiske fremskridt og den digitale omstilling af Unionens økonomi. Hvis den støttemodtagende innovationsklynge er et digitalt innovationsknudepunkt, vil Kommissionen antage, at støtten bidrager positivt. Kommissionen vil i forbindelse med sin analyse undersøge, om det samarbejde, der stimuleres eller tilskyndes til gennem innovationsklyngens aktiviteter, bl.a. kan bidrage til at nedbringe den tid, der kræves mellem skabelsen af ny viden og anvendelsen heraf i innovative applikationer, som f.eks. produkter, tjenester samt processer og løsninger, der også er baseret på digitale teknologier, som kan bidrage til omstillingen af Unionens økonomi i overensstemmelse med den grønne pagt og meddelelsen om et digitalt Europa.

67. Hvis en medlemsstat anmelder investeringsstøtte til teknologiinfrastrukturer, skal den fremlægge detaljerede og nøjagtige oplysninger om teknologiinfrastrukturens planlagte eller forventede specialisering, dens tekniske niveau og den rolle, den vil kunne spille med hensyn til at fremme den digitale og den grønne omstilling af Unionens økonomi på regionalt, nationalt og EU-plan. Medlemsstaterne skal desuden oplyse, hvorvidt der findes lignende teknologiinfrastrukturer i Unionen, uanset om de er offentligt finansieret eller ej. Endvidere bør de give oplysninger om brugernes profil, bl.a. størrelse, branche og andre relevante oplysninger. Kommissionen vil i forbindelse med sin undersøgelse se på, hvorvidt infrastrukturens kapacitet afsættes til tjenester, der leveres til SMV'er og dermed vil give SMV'er mulighed for at effektivisere deres egne produktionsprocesser og evne til at skabe innovere deres produkter og forretningsmodeller, navnlig ved hjælp af bedre adgang til digitale teknologier.
68. For så vidt angår statsstøtte, der ydes til projekter eller aktiviteter, som enten direkte eller indirekte medfinansieres af Unionen (dvs. af Kommissionen, af dens forvaltningsorganer, af fællesforetagender etableret i medfør af traktatens artikel 185 og 187 eller af et andet gennemførelsesorgan, hvor EU's finansiering ikke direkte eller indirekte kontrolleres af medlemsstaterne), anser Kommissionen det for godtgjort, at der er behov for statslig indgriben.
69. Til gengæld vil Kommissionen, i tilfælde hvor der ydes statsstøtte til projekter og aktiviteter, hvis teknologiske indhold, risikoniveau og omfang ligner projekter og aktiviteter, der allerede gennemføres i Unionen på markedsvilkår, principielt antage, at der ikke er tale om et markedssvigt, og den vil kræve yderligere dokumentation og begrundelse for, at der skulle være behov for statslig indgriben. Navnlig i forbindelse med teknologiinfrastrukturer og innovationsklynger skal medlemsstaterne godtgøre, at den offentlige støtte ikke vil føre til overlappning af tjenester, der allerede tilbydes af eksisterende strukturer i Unionen, og dermed til uudnyttet kapacitet, hvilket sætter spørgsmålstegn ved den støttede investerings økonomiske levedygtighed.

3.2.2. Støtteforanstaltningens formålstjenlighed

70. Den foreslåede støtteforanstaltning skal være et politikinstrument, der egner sig til at opfylde støttens tiltænkte mål, dvs. der må ikke være et bedre egnet og mindre fordrejende politik- og støtteinstrument til at nå de samme resultater.

3.2.2.1. Formålstjenlighed i forhold til alternative politikinstrumenter

71. Statsstøtte er ikke det eneste politikinstrument, som medlemsstaterne har til rådighed for at fremme FoUoI-aktiviteter. Det er vigtigt at holde sig for øje, at der kan være andre og bedre egnede instrumenter, som f.eks. foranstaltninger på efterspørgselssiden, som

involverer regulering, offentlige indkøb eller standardisering, eller en forøgelse af finansieringen til offentlig forskning og uddannelse og generelle skattemæssige foranstaltninger. Et politikinstruments formålstjenlighed i en given situation har normalt at gøre med, hvilken type problem der søges løst. Det kan f.eks. være mere hensigtsmæssigt at reducere markedshindringerne end at yde statsstøtte for at løse de vanskeligheder, som nye markedsdeltagere støder på, når de ønsker at få adgang til relevante FoUoI-resultater. Det kan være mere hensigtsmæssigt at øge investeringerne i uddannelse for at afhjælpe manglen på kvalificeret personale end at yde statsstøtte.

72. Støtte til FoUoI kan godkendes som en undtagelse fra det generelle forbud mod statsstøtte, hvis den er nødvendig for at muliggøre den pågældende FoUoI. I denne henseende er det derfor vigtigt at se på, om og i hvilket omfang støtte til FoUoI kan betragtes som et velegnet instrument til at øge FoUoI-aktiviteter, da andre mindre konkurrencefordrejende instrumenter måske kan give samme resultat.
73. Ved forenelighedsanalysen lægger Kommissionen særlig vægt på konsekvensanalyser, som den pågældende medlemsstat har foretaget af den påtænkte foranstaltning. Foranstaltninger, for hvilke medlemsstaterne har overvejet andre politiske løsninger, og for hvilke fordelene ved at anvende et selektivt instrument som statsstøtte er bekræftet og fremlagt for Kommissionen, anses for at være formålstjenlige instrumenter.
74. For så vidt angår statsstøtte, som ydes til projekter eller aktiviteter, der enten direkte eller indirekte medfinansieres af Unionen (dvs. af Kommissionen, af dens forvaltningsorganer, af fællesforetagender etableret i medfør af traktatens artikel 185 og 187 eller af et andet gennemførelsesorgan, hvor EU's finansiering ikke direkte eller indirekte kontrolleres af medlemsstaterne), anser Kommissionen støtteforanstaltningen for at være egnet. Medlemsstaterne bør godtgøre, at statsstøtten til det projekt eller den aktivitet, der er genstand for undersøgelsen, vil skabe synergier med et eller flere af Unionens finansieringsprogrammer eller medfinansierede programmer.

3.2.2.2. Formålstjenlighed i forhold til andre støtteinstrumenter

75. Statsstøtte til FoUoI kan ydes under forskellige former. Medlemsstaterne bør derfor sikre, at støtten ydes under den form, der må antages at skabe færrest konkurrencefordrejninger og samhandelsproblemer. I den forbindelse gælder, at hvis støtten ydes under en form, hvor der er tale om en direkte økonomisk fordel (f.eks. direkte tilskud, fritagelser for eller nedsættelser af afgifter eller andre obligatoriske bidrag eller salg af fast ejendom, produkter eller tjenester til favorable priser), skal medlemsstaten fremlægge en analyse af de andre støttemuligheder og redegøre for, hvorfor eller hvordan andre potentielt mindre fordrejende former for støtte såsom tilbagebetalingspligtige forskud eller støtteformer baseret på lån eller kapitalinstrumenter (f.eks. statsgarantier, erhvervelse af kapitalinteresser eller alternativ tilvejebringelse af lån eller kapital på favorable vilkår) er mindre egnede.
76. Valget af støtteinstrument bør foretages med udgangspunkt i det markedssvigt, det søger at afhjælpe. Hvis det underliggende markedssvigt f.eks. skyldes et problem med adgang til ekstern gældsfinansiering på grund af asymmetrisk information, bør medlemsstaterne normalt søge at yde likviditetsstøtte, som f.eks. lån eller garantier, i stedet for et tilskud. Hvis det også er nødvendigt at støtte virksomheden med en vis grad af risikodeling, vil et tilbagebetalingspligtigt forskud normalt være det foretrukne støtteinstrument. Hvis der ydes støtte i form af andet end likviditetsstøtte eller tilbagebetalingspligtigt forskud til aktiviteter, som er tæt på markedet, skal medlemsstaterne dokumentere, at det valgte

instrument er egnet til at afhjælpe det specifikke markedssvigt. I forbindelse med støtteordninger, der tjener til at realisere målsætningerne og prioriteringerne i operationelle programmer, antages det i princippet, at det valgte finansieringsinstrument er et hensigtsmæssigt instrument.

3.2.3. Støttens proportionalitet

3.2.3.1. Generelle betingelser

77. For at støtte til FoUoI kan betragtes som proportional, skal støttebeløbet være begrænset til det minimum, der er nødvendigt for at gennemføre den pågældende aktivitet.**3.2.3.1.1. Maksimale støtteintensiteter**
78. For at sikre, at støtteniveauet står i et rimeligt forhold til de markedssvigt, som støtten har til formål at afhjælpe, og som hindrer gennemførelsen af de FoUoI-aktiviteter, som den pågældende støtte skal udløse, skal støtten fastlægges i forhold til et foruddefineret sæt støtteberettigede omkostninger og begrænses til en bestemt procentdel af disse støtteberettigede omkostninger (støtteintensiteten). Støtteintensiteten skal fastsættes for hver støttemodtager, også når det drejer sig om et samarbejdsprojekt.
79. For at skabe forudsigelighed og sikre lige vilkår har Kommissionen fastsat maksimale støtteintensiteter for støtte til FoUoI på grundlag af tre kriterier: i) støttens korte afstand til markedet som målestok for dens forventede negative virkninger og behovet for den, under hensyntagen til de potentielle højere indtægter, som kan forventes fra de støttemodtagende aktiviteter, ii) støttemodtagerens størrelse som målestok for de mere akutte vanskeligheder, små virksomheder generelt står over for, når de skal finansiere et risikabelt projekt, og iii) markedssvigets alvorlighed, som f.eks. de forventede eksternaliteter i forbindelse med videnformidling. Derfor bør støtteintensiteten generelt være lavere for aktiviteter, der er forbundet med udvikling og innovation, end for forskningsaktiviteter. Disse kriterier finder tilsvarende anvendelse på støtteintensiteten for støtte til teknologiinfrastrukturer, som per definition primært vil yde tjenester til brugere med henblik på FoU-aktiviteter tæt på markedet sammenlignet med de FoU-aktiviteter, der typisk udføres af forskningsinfrastrukturer.
80. De støtteberettigede omkostninger for hver enkelt støtteforanstaltning, der er omfattet af disse rammebestemmelser, er fastsat i bilag I. Når et FoU-projekt omfatter forskellige opgaver, skal hver støtteberettiget opgave falde ind under kategorierne grundforskning, industriel forskning eller eksperimentel udvikling⁵¹. Ved indplacering af forskellige aktiviteter i den relevante kategori⁵² henholder Kommissionen sig til sin egen beslutningspraksis og til specifikke eksempler og forklaringer opstillet i OECD's Frascati-manual⁵³.

⁵¹ Denne kategorisering skal ikke nødvendigvis ske efter et kronologisk mønster fra grundforskning til aktiviteter, der er tættere på markedet. Der er således intet til hinder for, at Kommissionen kategoriserer en opgave, der udføres senere i projektforløbet, som industriel forskning, og konstaterer, at en aktivitet, der udføres tidligere i forløbet, er eksperimentel udvikling eller slet ikke udgør forskning.

⁵² Af praktiske hensyn, og medmindre det påvises, at en anden skala bør anvendes i enkeltstående sager, kan de forskellige FoU-kategorier også anses for at svare til teknologisk modenhedsniveau 1 (grundforskning), 2-4 (industriel forskning) og 5-8 (eksperimentel udvikling) — se meddelelse fra Kommissionen "En europæisk strategi for centrale støtteteknologier En bro til vækst og job" (COM(2012) 341 final af 26.6.2012).

⁵³ OECD Frascati Manual 2015, OECD: Guidelines for Collecting and Reporting Data on Research and Experimental Development, som ændret eller erstattet.

81. Opgørelsen af de støtteberettigede omkostninger skal understøttes af den senest tilgængelige dokumentation, som skal være entydig og specifik. De indirekte omkostninger ved FoU-projekter kan også beregnes på grundlag af fremgangsmåden med forenklede omkostninger i form af en fast sats på op til 15 %, som anvendes på de samlede støtteberettigede direkte omkostninger ved FoU-projektet. I sidstnævnte tilfælde skal både de direkte og de indirekte omkostninger bestemmes på baggrund af sædvanlig regnskabspraksis, udelukkende omfatte de støtteberettigede FoU-projektomkostninger som anført i bilag I og være behørigt begrundede.
82. Den maksimale støtteintensitet, der som udgangspunkt finder anvendelse på støtteberettigede FoUoI-foranstaltninger, er fastsat i bilag II⁵⁴.
83. Ved statsstøtte til et projekt, der gennemføres i samarbejde mellem forskningsinstitutioner og virksomheder, må kombinationen af direkte offentlig støtte og bidrag, såfremt disse udgør statsstøtte, fra forskningsinstitutioner til samme projekt ikke overstige de gældende støtteintensiteter for hver støttemodtager.
- 3.2.3.1.2. Tilbagebetalingspligtige forskud
84. Hvis en medlemsstat yder et tilbagebetalingspligtigt forskud, der udgør statsstøtte efter traktatens artikel 107, stk. 1, finder reglerne i dette afsnit anvendelse.
85. Hvis en medlemsstat på grundlag af en velbegrundet metode, som er baseret på tilstrækkelige verificerbare data, kan dokumentere, at det er muligt at udregne et tilbagebetalingspligtigt forskuds bruttosubventionsækvivalent, kan den anmelde en støtteordning og den dertil knyttede metode til Kommissionen. Hvis Kommissionen accepterer metoden og erklærer ordningen forenelig, kan støtten tildeles på grundlag af bruttosubventionsækvivalenten for det tilbagebetalingspligtige forskud med op til de støtteintensiteter, der er angivet i bilag II.
86. I alle andre tilfælde udtrykkes det tilbagebetalingspligtige forskud i procent af de støtteberettigede omkostninger, og det kan overstige de maksimale støtteintensiteter med 10 procentpoint, hvis følgende betingelser er opfyldt:
- (a) i tilfælde af et vellykket resultat skal det indgå i foranstaltningen, at forskuddet tilbagebetales med en rentesats, der ikke er lavere end den kalkulationsrente, der følger af Kommissionens meddelelse om revision af metoden for fastsættelse af referencesatsen og kalkulationsrenten⁵⁵
 - (b) i tilfælde af, at projektets resultater overgår definitionen på et vellykket resultat, bør den pågældende medlemsstat kræve betalinger ud over tilbagebetalingen af forskudsbetøbet, herunder renter i henhold til kalkulationsrenten
 - (c) i tilfælde af, at projektet mislykkes, skal forskuddet ikke tilbagebetales fuldt ud. I tilfælde af, at projektet har delvis succes, skal tilbagebetalingen være proportional med den opnåede grad af succes.
87. For at Kommissionen kan vurdere støtteforanstaltningen, skal denne omfatte nærmere bestemmelser om tilbagebetaling i tilfælde af et vellykket resultat, ligesom det på

⁵⁴ Med forbehold af specifikke bestemmelser, der finder anvendelse på støtte til forskning og udvikling i landbrugs- og fiskerisektoren, jf. bestemmelserne i en gruppefritagelsesforordning.

⁵⁵ Meddelelse fra Kommissionen om revision af metoden for fastsættelse af referencesatsen og kalkulationsrenten (EUT C 14 af 19.1.2008, s. 6).

grundlag af en rimelig og forsigtig hypotese skal være klart defineret, hvad der betragtes som et vellykket resultat.

3.2.3.1.3. Skattemæssige foranstaltninger

88. I det omfang den udgør statsstøtte, kan støtteintensiteten af en skattemæssig foranstaltning enten beregnes på basis af individuelle projekter eller, på virksomhedsniveau, som forholdet mellem den samlede skattelettelse og summen af alle støtteberettigede FoUoI-omkostninger i en periode på højst tre på hinanden følgende regnskabsår. Anvendes sidstnævnte beregningsmetode, kan den skattemæssige foranstaltning finde anvendelse på alle støtteberettigede aktiviteter, men den må ikke overstige grænsen for støtteintensitet for eksperimentel udvikling⁵⁶.

3.2.3.1.4. Kumulering af støtte

89. Der kan tildeles støtte samtidigt under flere støtteordninger, eller støtten kan kumuleres med ad hoc-støtte, hvis det samlede statsstøttebeløb til en aktivitet eller et projekt ikke overskrider de støtteloft, som er fastsat i disse rammebestemmelser. Som nævnt i punkt 11 udgør EU-finansiering, som forvaltes centralt af EU-institutioner, EU-agenturer, EU-kontorer, EU-fællesforetagender eller andre EU-organer, og som ikke direkte eller indirekte er underlagt medlemsstatens kontrol, ikke statsstøtte og bør ikke tages i betragtning. Hvis EU-finansiering kombineres med statsstøtte, må den samlede offentlige finansiering, der ydes i forbindelse med de samme støtteberettigede omkostninger, imidlertid ikke overstige den mest gunstige maksimale finansieringssats, som er fastsat i de relevante EU-retlige regler.
90. Når udgifter, som er berettiget til FoUoI-støtte, også er helt eller delvis berettiget til støtte til andre formål, er den overlappende del underlagt det mest fordelagtige loft i henhold til de relevante regler.
91. FoUoI-støtte kan ikke kumuleres med de minimis-støtte til samme støtteberettigede omkostninger, hvis dette resulterer i en støtteintensitet, der overstiger det niveau, der er tilladt i disse rammebestemmelser.

3.2.3.2. Supplerende betingelser for individuel støtte

92. For anmeldelsespligtig individuel støtte er det for at sikre proportionalitet ikke tilstrækkeligt blot at overholde de foruddefinerede maksimale støtteintensiteter.
93. Som en generel regel og for at fastslå, om støtten er proportional, kontrollerer Kommissionen, at støttebeløbet ikke overstiger det minimum, der er nødvendigt for, at det pågældende projekt er tilstrækkelig rentabelt, f.eks. ved at gøre det muligt at opnå et internt afkast, der svarer til det branche- eller virksomhedsspecifikke benchmark eller kritiske afkast. Støttemodtagerens normale krav til afkast i andre FoUoI-projekter, dens kapitalomkostninger eller de afkast, der generelt observeres i branchen, kan også anvendes til formålet. Alle de relevante forventede omkostninger og fordele i projektets levetid skal medregnes, herunder de omkostninger og indtægter, der er resultat af FoUoI-aktiviteter.
94. Hvis det for eksempel i virksomhedens interne dokumenter fremgår, at en støttemodtager står over for et klart valg mellem enten at gennemføre et støttet projekt

⁵⁶ Omvendt må de relevante støtteintensiteter ikke overskrides ved skattemæssige foranstaltninger, der sonderer mellem forskellige FoU-kategorier.

eller et andet projekt uden støtte, vil støtten kun blive anset for at være begrænset til det nødvendige minimum, hvis beløbet ikke overstiger de nettomerkostninger, der er forbundet med at gennemføre de pågældende aktiviteter, sammenlignet med det kontrafaktiske projekt, der ville være blevet iværksat uden støtte. For at bestemme nettomerkostningerne sammenligner Kommissionen den forventede nettoresultatsvurdering af investeringen for det støttemodtagende projekt med det kontrafaktiske projekt, under hensyntagen til sandsynligheden for de forskellige forretningsscenarier⁵⁷.

95. Hvis der ydes støtte til FoU-projekter eller til etablering eller opgradering af forskningsinfrastrukturer eller etablering eller opgradering af teknologiinfrastrukturer, og Kommissionen på grundlag af metoden i punkt 94 og 95 kan fastslå, at støtten er begrænset til det absolut nødvendige minimum, kan det tillades at yde en højere maksimal støtteintensitet end den, der er fastlagt i bilag II, og den kan nå de niveauer, der er fastsat i nedenstående tabel:

	Små virksomheder	Mellemstore virksomheder	Store virksomheder
Støtte til FoU-projekter			
Grundforskning	100 %	100 %	100 %
Anvendt forskning	80 %	70 %	60 %
- forudsætter et reelt samarbejde mellem virksomheder (for store virksomheder skal samarbejdet være grænseoverskridende eller involvere mindst en SMV) eller mellem en virksomhed og en forskningsinstitution eller	90 %	80 %	70 %
- forudsætter en omfattende formidling af resultaterne			
Støtte til etablering eller opgradering af forskningsinfrastrukturer	60 %		
Støtte til etablering eller opgradering af teknologiinfrastrukturer	[35 %]		
- forudsætter offentlig finansiering fra mindst to medlemsstater eller	[40 %]		
- forudsætter, at teknologinfrastrukturen primært leverer tjenester til SMV'er (afsætter mindst 80 % af sin kapacitet til formålet)			

⁵⁷ I tilfælde af, at støtten blot gør det muligt at fremskynde projektets afslutning, skal sammenligningen afspejle de tidsmæssige forskelle, for så vidt angår pengestrømme og senere adgang til markedet.

96. For at godtgøre, at støtten er begrænset til det nødvendige minimum, skal medlemsstaterne redegøre for, hvordan de er nået frem til støttebeløbet. Dokumentation for og beregning af, om støtten står i et rimeligt forhold til formålet, kan også baseres på beregninger til vurdering af støttens tilskyndelsesvirkning. Hvis det identificerede behov for støtte primært skyldes problemer med at tiltrække lånefinansiering fra markedet og ikke manglende rentabilitet, kan en særlig velegnet metode til at sikre, at støtten begrænses til det nødvendige minimum, være at yde støtte i form af lån, garantier eller tilbagebetalingspligtige forskud i stedet for at yde støtte, der ikke skal tilbagebetales, som f.eks. tilskud.
97. I tilfælde af mange potentielle kandidater til at udføre den støtteberettigede aktivitet er det mere sandsynligt, at proportionalitetskravet opfyldes, hvis støtten tildeles på grundlag af gennemsigtige, objektive og ikkediskriminerende kriterier.
98. For at hindre faktiske eller potentielle direkte eller indirekte fordrejninger af den internationale handel kan højere støtteintensiteter end dem, der er fastsat i disse rammebestemmelser, godkendes, såfremt konkurrenter uden for Unionen – direkte eller indirekte – inden for de seneste tre år har modtaget eller vil modtage støtte med en tilsvarende intensitet for lignende projekter. Hvis det er sandsynligt, at fordrejninger af den internationale handel vil forekomme efter mere end tre år som følge af den pågældende branches særlige karakteristika, kan referenceperioden dog forlænges tilsvarende. Hvor det er muligt, forelægger den pågældende medlemsstat Kommissionen tilstrækkelige oplysninger til, at denne kan vurdere situationen, herunder behovet for at tage hensyn til tredjelandskonkurrentens konkurrencefordel. Hvis Kommissionen ikke har dokumentation for den tildelte eller påtænkte støtte, kan den også basere sin afgørelse på indicier.
99. Kommissionen kan ved indsamling af bevismateriale gøre brug af sine undersøgelsesbeføjelser⁵⁸.

3.2.4 Gennemsigtighed

100. Som en yderligere sikkerhed mod fordrejninger skal medlemsstaterne, Kommissionen, de økonomiske aktører og offentligheden have nem adgang til alle relevante love m.v. og til relevante oplysninger om den støtte, der ydes i medfør heraf.
101. Med undtagelse af individuelle støttetildelinger på under 100 000 EUR skal medlemsstaterne som minimum offentliggøre følgende oplysninger om de anmeldte statsstøtteforanstaltninger på et samlet nationalt eller regionalt statsstøtwebsted: støtteordningens fulde ordlyd og gennemførelsesbestemmelser eller den individuelle støttes retsgrundlag eller et link hertil; den støtteydende myndigheds identitet; de individuelle støttemodtagers identitet; den støtteform og det støttebeløb, der ydes til hver enkelt støttemodtager; datoen for tildeling af støtten; typen af støttemodtager (SMV eller stor virksomhed); navnet på den region, den støttemodtagende virksomhed er beliggende i (på NUTS II-niveau); og den vigtigste økonomiske sektor, hvor støttemodtageren har sine aktiviteter (på NACE-gruppeplan)⁵⁹. Disse oplysninger skal

⁵⁸ Se artikel 1, stk. 3, i Rådets forordning (EU) nr. 734/2013 af 22. juli 2013 om ændring af forordning (EF) nr. 659/1999 om fastlæggelse af regler for anvendelse af EF-traktatens artikel 93 (EUT L 204 af 31.7.2013, s. 15).

⁵⁹ Med undtagelse af forretningshemmeligheder og andre fortrolige oplysninger i behørigt begrundede tilfælde og med forbehold af Kommissionens godkendelse (Kommissionens meddelelse om tavshedspligt i statsstøttebeslutninger, C(2003) 4582 final (EUT C 297 af 9.12.2003, s. 6)). For så vidt angår skattemæssige

offentliggøres inden for seks måneder efter vedtagelsen af støtteafgørelsen eller, for skattemæssige foranstaltninger, inden for et år fra tidspunktet for selvangivelsen og skal opbevares i mindst 10 år og være frit tilgængelige for den almindelige offentlighed⁶⁰.

3.2.5. *Kontrol af, at specifikke negative virkninger af støtte til FoUoI på konkurrencen og samhandelsvilkårene begrænses eller undgås*

3.2.5.1 *Generelle betragtninger*

102. Kommissionen udpeger de markeder, der påvirkes af støtten, under hensyntagen til oplysningerne fra medlemsstaterne om de berørte produktmarkeder, dvs. de markeder, der påvirkes af støttemodtagerens adfærdsændring. Hvis en specifik innovativ FoUoI-aktivitet kan forbindes med flere fremtidige produktmarkeder, ses der på virkningen af statsstøtte på alle de pågældende markeder. Kommissionen vil ligeledes udpege det berørte geografiske marked, som svarer til det område, hvor virksomhederne på de berørte produktmarkeder er aktive, og hvor konkurrenceforholdene er tilstrækkeligt homogene og klart kan adskilles fra dem på naboområderne.
103. Kommissionen undersøger desuden konkurrencefordrejningerne med udgangspunkt i de forventede virkninger af FoUoI-støtten på konkurrencen mellem virksomheder på de berørte produktmarkeder og geografiske markeder⁶¹, som sandsynligvis vil blive negativt påvirket af støtten, også under hensyntagen til oplysningerne fra medlemsstaterne om de berørte konkurrenter, kunder og forbrugere. I den forbindelse kan Kommissionen om nødvendigt også identificere konkurrenceinteraktioner (erstatning, supplerende, herunder også i foregående/efterfølgende led), hvor der er større sandsynlighed for fordrejninger som følge af en støtteforanstaltning.
104. Støtten gør det typisk muligt for modtageren at få en konkurrencemæssig fordel gennem i) lavere produktionsomkostninger eller ii) øget produktionskapacitet eller iii) udvikling af nye produkter. Kommissionen finder, at støtten først har negative konsekvenser for konkurrenterne. Derfor bør Kommissionen starte med at udpege, hvilke af støttemodtagerens faktiske eller potentielle konkurrenter der kan formodes at blive påvirket negativt af støtten.
105. Kommissionen har identificeret to hovedårsager til fordrejning af konkurrencevilkårene og samhandelen mellem medlemsstaterne, som forårsages af FoUoI-støtte, nemlig fordrejninger på produktmarkedet og placeringseffekter. Begge former for fordrejning kan føre til ineffektiv allokering, der underminerer det indre markeds økonomiske ydeevne, og til fordelingsproblemer, idet støtten påvirker fordelingen af de økonomiske aktiviteter på tværs af regionerne.
106. For så vidt angår fordrejninger på de berørte produktmarkeder kan statsstøtte til FoUoI påvirke konkurrencen i innovationsprocessen og på de produktmarkeder, hvor resultaterne af FoUoI-aktiviteterne udnyttes.

foranstaltninger kan oplysninger om individuelle støttetildelinger stilles til rådighed inden for følgende intervaller (mio. EUR): [0,5-1]; [1-2]; [2-5]; [5-10]; [10-30]; [30 og mere].

⁶⁰ Ved ulovlig støtte skal medlemsstaterne sørge for, at de samme oplysninger offentliggøres efterfølgende senest seks måneder efter datoen for Kommissionens afgørelse. Disse oplysninger bør være tilgængelige i et format, der gør det muligt at søge på og udtrække dem, og som letter offentliggørelsen heraf på nettet, eksempelvis i CSV- eller XML-format.

⁶¹ Analysen kan omfatte såvel input- som outputmarkederne.

3.2.5.1.1. Virkninger på produktmarkederne

107. Statsstøtte til FoUoI kan hæmme konkurrencen i innovationsprocesser og på produktmarkederne på tre måder, nemlig ved at fordreje mulighederne for at få adgang til og forlade markederne, ved at fordreje dynamiske investeringsincitament og ved at skabe eller opretholde en stærk markedsposition.

i) Fordrejning af adgangs- og exit-muligheder

108. Støtte til FoUoI kan forhindre markedsmekanismerne i at virke korrekt med hensyn til at belønne de mest effektive producenter og presse de mindst effektive til at blive mere effektive, reorganisere sig eller forlade markedet. Dette kan føre til en situation, hvor konkurrenter, der ellers ville være i stand til at blive på markedet, bliver presset ud af det, eller aldrig når at komme ind på markedet på grund af den tildelte støtte. Statsstøtte kan ligeledes forhindre ineffektive virksomheder i at forlade markedet eller sågar hjælpe dem til at komme ind på markedet og vinde markedsandele fra konkurrenter, der ellers er mere effektive. FoUoI-støtte, der ikke er målrettet korrekt, kan derfor fremme ineffektive virksomheder og føre til markedsstrukturer, hvor mange markedsdeltagere langt fra opererer effektivt. I det lange løb kan indgriben i konkurrenceprægede muligheder for at få adgang til og forlade markederne kvæle innovation og bremse produktivitetsforbedringer i en branche.

ii) Fordrejning af den dynamiske tilskyndelse

109. Støtte til FoUoI kan fordreje støttemodtagerens konkurrenters dynamiske tilskyndelse til at foretage investeringer. Når en virksomhed modtager støtte, er der generelt større sandsynlighed for, at den opnår succes med FoUoI-aktiviteter og derfor vil få styrket sin markedsposition på de(t) relevante produktmarked(er) fremover. Den styrkede markedsposition kan få førende konkurrenter til at begrænse deres oprindelige investeringsplaner (fortrængningseffekt).
110. Desuden kan støtte få de potentielle støttemodtagere til enten blot at læne sig tilbage eller måske påtage sig større risici. De langsigtede virkninger for branchens præstationer som helhed vil i så fald sandsynligvis være negative. FoUoI-støtte, der ikke er målrettet korrekt, kan derfor fremme ineffektive virksomheder og føre til markedsstrukturer, hvor mange markedsdeltagere langt fra opererer effektivt.

iii) Skabelse eller opretholdelse af en stærk markedsposition

111. Støtte til FoUoI kan også fordreje konkurrencevilkårene ved at styrke eller opretholde en markedsposition på produktmarkederne. En stærk markedsposition er udtryk for evnen til at påvirke markedspriserne, produktionen, udvalget og kvaliteten af produkter og tjenester og andre konkurrenceparametre over en længere periode til skade for forbrugerne. Selv i de tilfælde, hvor støtten ikke direkte fremmer en stærk markedspositionen, kan den alligevel gøre det indirekte, fordi den afholder eksisterende konkurrenter fra at ekspandere, fremprovokerer deres udtræden af markedet eller afholder nye konkurrenter fra at få adgang til markedet.

3.2.5.1.2. Virkninger for samhandel og valg af placering

112. Statsstøtte til FoUoI kan også medføre fordrejninger af konkurrencevilkårene, når den påvirker valget af placering. Der kan opstå konkurrencefordrejning på tværs af medlemsstater, når virksomheder konkurrerer på tværs af grænser eller overvejer forskellige placeringer. Støtte, der tager sigte på flytning af en aktivitet til en anden region inden for det indre marked, fører måske ikke direkte til konkurrencefordrejning på produktmarkedet, men flytter aktiviteter eller investeringer fra en region til en anden.

3.2.5.1.3. *Åbenlyst negative konsekvenser*

113. I princippet skal en støtteforanstaltning og den sammenhæng, hvori den indgår, analyseres for at finde ud af, i hvilken grad den kan betragtes som konkurrencefordrejende. I nogle situationer vil de negative konsekvenser imidlertid åbenlyst overstige de positive virkninger, hvilket betyder, at støtte ikke kan betragtes som forenelig med det indre marked.
114. I henhold til de almindelige principper, der er nedfældet i traktaterne, kan statsstøtte ikke anses for at være forenelig med det indre marked, hvis støtteforanstaltningen medfører forskelsbehandling i et omfang, som ikke er berettiget netop på grund af støttens karakter af statsstøtte. Som forklaret i afsnit 3.1.3 vil Kommissionen således ikke tillade foranstaltninger, hvor disse eller de betingelser, der knytter sig til dem, uundgåeligt vil føre til en overtrædelse af EU-retten. Dette gælder i særdeleshed for støtteforanstaltninger, hvor tildeling af støtten forudsætter, at støttemodtageren har sit hovedsæde i den relevante medlemsstat (eller sit vigtigste forretningssted i den medlemsstat) eller bruger nationale produkter eller tjenester, samt hvis støtteforanstaltningerne begrænser støttemodtagerens mulighed for at udnytte FoUoI-resultaterne i andre medlemsstater.

3.2.5.2 *Støtteordninger*

115. For at kunne være forenelige med det indre marked må anmeldelsespligtige støtteordninger ikke medføre betydelige fordrejninger af konkurrencevilkårene og samhandelen. Selv hvor sådanne fordrejninger (forudsat at støtten er nødvendig og står i et rimeligt forhold til det fælles mål) kan anses for at være begrænsede på et individuelt plan, kan der på det kumulative plan være tale om betydelige fordrejninger. Sådanne fordrejninger kan f.eks. stamme fra støtte, der negativt påvirker den dynamiske tilskyndelse til at være innovativ. For ordninger, der er målrettet bestemte brancher, kan risikoen for den slags fordrejninger være endnu mere udtalt.
116. Medlemsstaterne skal derfor dokumentere, at eventuelle negative virkninger vil blive begrænset til et minimum, bl.a. i relation til de enkelte projekters størrelse, det individuelle og de kumulative støttebeløb, det forventede antal støttemodtagere samt de støttemodtagende sektors karakteristika, jf. dog punkt 145. Medlemsstaterne kan indsende konsekvensanalyser og efterfølgende evalueringer af tilsvarende tidligere ordninger for at sætte Kommissionen i stand til at vurdere de sandsynlige negative virkninger af anmeldelsespligtige støtteordninger.

3.2.5.3. *Supplerende betingelser for individuel støtte*

3.2.5.3.1 *Fordrejninger på produktmarkederne*

117. For at sætte Kommissionen i stand til at identificere og vurdere potentielle fordrejninger af konkurrencen og samhandelen, skal medlemsstaterne for anmeldelsespligtig

individuel støtte indgive oplysninger om i) de berørte produktmarkeder, dvs. de markeder, som påvirkes af støttemodtagerens adfærdsændring, og ii) hvilke konkurrenter, kunder eller forbrugere, der påvirkes.

118. Når Kommissionen vurderer støtteforanstaltningens negative virkninger, koncentrerer den analysen af konkurrencefordrejningen om FoUoI-støttens forventede virkning for konkurrencen mellem virksomheder på de berørte produktmarkeder. Kommissionen lægger større vægt på de risici for konkurrencen og samhandelen, der med udpræget sandsynlighed vil forekomme i den nærmeste fremtid.
119. Hvis en specifik innovativ aktivitet vil kunne forbindes med flere fremtidige produktmarkeder, ses der på virkningen af statsstøtte på alle de berørte markeder. I visse tilfælde handles der med selve resultatet af FoUoI-aktiviteterne, f.eks. i form af intellektuelle ejendomsrettigheder, på teknologimarkeder, f.eks. gennem patentlicenser eller handel. I sådanne tilfælde kan Kommissionen også tage støttens virkning for konkurrencen på teknologimarkederne i betragtning.
120. Kommissionen anvender forskellige kriterier til at vurdere den potentielle konkurrencefordrejning, nemlig fordrejning af den dynamiske tilskyndelse, skabelse eller opretholdelse af en stærk markedsposition og bevarelse af ineffektive markedsstrukturer.

i) Fordrejning af den dynamiske tilskyndelse

121. I sin analyse af den potentielle fordrejning af den dynamiske tilskyndelse tager Kommissionen følgende elementer i betragtning:
- (i) *Markedsvæksten:* Jo større vækst, der forventes på markedet i fremtiden, jo mindre sandsynligt er det, at konkurrenternes tilskyndelse påvirkes negativt af støtten, eftersom der fortsat er stor mulighed for at udvikle en rentabel forretning
 - (ii) *Støttebeløbet:* Der er større sandsynlighed for en væsentlig fortrængningseffekt, hvis støtteforanstaltningerne omfatter store beløb. Støttebeløbets størrelse vil primært blive målt i forhold til, hvor stort et beløb de største spillere på markedet har brugt på lignende projekter
 - (iii) *Kort afstand til markedet/støttekategori:* Jo mere støtteforanstaltningen er rettet mod aktiviteter tæt på markedet, jo større er risikoen for fortrængning
 - (iv) *Åben udvælgelsesprocedure:* Kommissionen vil indtage et mere positivt standpunkt, hvis støtten ydes på grundlag af gennemsigtige, objektive og ikkediskriminerende vilkår
 - (v) *Exitbarrierer:* Der er større sandsynlighed for, at konkurrenter bevarer eller måske endda udvider deres investeringsplaner, når der er betragtelige hindringer for at træde ud af innovationsforløbet. Det kan være tilfældet, når mange af konkurrenternes tidligere investeringer er fastlåst i et særligt FoUoI-forløb
 - (vi) *Tilskyndelse til at konkurrere om et fremtidigt marked:* FoUoI-støtte kan medføre, at støttemodtagerens konkurrenter afstår fra at konkurrere om et fremtidigt marked, hvor vinderen får hele markedet, fordi støttens fordele i form af teknologisk forspring, stordriftsfordele, netværkseffekter eller timing begrænser deres muligheder for en vellykket indtrængen på det fremtidige marked

- (vii) *Produktdifferentiering og konkurrencens intensitet:* Hvis produktinnovation hovedsagelig drejer sig om at udvikle differentierede produkter, f.eks. i forhold til bestemte varemærker, standarder, teknologier eller forbrugergrupper, er der mindre sandsynlighed for, at konkurrenterne påvirkes. Det samme gælder, hvis der er mange aktive konkurrenter på markedet.

ii) Skabelse eller opretholdelse af en stærk markedsposition

122. Kommissionen er navnlig betænkelig ved de FoUoI-foranstaltninger, som gør det muligt for støttemodtageren at styrke en markedsposition på eksisterende produktmarkeder eller overføre den til fremtidige produktmarkeder. I forbindelse med en stærk markedsposition vil Kommissionen derfor sandsynligvis ikke have konkurrencemæssige betænkeligheder i sager, hvor den enkelte støttemodtagers markedsandel ikke overstiger 25 %, og på markeder, hvor markedsconcentrationen ikke overstiger 2000 på Herfindahl-Hirschman-indekset (HHI).
123. Kommissionen tager i sin analyse af en markedsposition følgende elementer i betragtning:
- (i) *Støttemodtagerens markedsposition og markedsstrukturen:* Hvis støttemodtageren allerede har en dominerende stilling på et produktmarked, kan støtteforanstaltningen styrke denne dominans ved yderligere at svække det konkurrencemæssige pres, som konkurrenterne kan lægge på støttemodtageren. Statsstøtteforanstaltninger kan ligeledes have en stor virkning på oligopolistiske markeder, hvor der kun findes få aktive markedsdeltagere
 - (ii) *Hindringer for markedsadgang:* På FoUoI-området kan der være væsentlige hindringer for nye deltagers adgang til markedet. Der kan være tale om retlige hindringer (navnlig i forhold til intellektuelle ejendomsrettigheder), stor- og samdriftsfordele, manglende adgang til netværk og infrastruktur samt andre strategiske hindringer for adgang eller ekspansion
 - (iii) *Købermagt:* En virksomheds markedsstyrke kan også begrænses af købernes stilling på markedet. Tilstedeværelsen af stærke købere kan forhindre, at der opnås en stærk markedsposition, hvis der er sandsynlighed for, at køberne vil søge at bevare tilstrækkelig konkurrence på markedet
 - (iv) *Udvælgelsesprocedure:* Kommissionen er betænkelig ved støtteforanstaltninger, som gør det muligt for virksomheder med en stærk markedsposition at påvirke udvælgelsesproceduren, f.eks. ved i forløbet at have ret til anbefale virksomheder eller ved at have indflydelse på valg af forskningsretninger på en måde, der ubegrundet miskrediterer alternativer.

iii) Fastholdelse af ineffektive markedsstrukturer

124. Kommissionen vil i sin analyse af markedsstrukturerne se på, om støtten ydes på markeder med overkapacitet eller til industrier i tilbagegang. I situationer, hvor markedet er i vækst, eller hvor statsstøtten til FoUoI kan forventes at ændre den genelle vækstdynamik eller navnlig omfanget af branchens drivhusgasemissioner (i overensstemmelse med meddelelserne om den europæiske grønne pagt og den europæiske digitale strategi), hovedsagelig som følge af indførelsen af ny teknologi med henblik på f.eks. at opnå dekarbonisering eller digitalisering af produktionen eller begge dele og uden at øge kapaciteten, forventes støtten ikke at skabe konkurrenceproblemer.

3.2.5.3.2 Placerings effekter

125. Hvis FoUoI-støtte ydes tæt på markedet, kan den medføre, at nogle områder nyder godt af favorable vilkår for den efterfølgende produktion, især fordi de kan opnå relativt lavere produktionsomkostninger som følge af støtten, eller fordi der gennemføres flere FoUoI-aktiviteter som følge af støtten. Det kan få virksomheder til at flytte til disse områder.
126. Placerings effekter kan også have relevans for forskningsinfrastrukturer og teknologiinfrastrukturer. Hvis støtten primært bruges til at tiltrække en infrastruktur til en given region på en anden regions bekostning, vil den ikke bidrage til at fremme FoUoI-aktiviteter i Unionen.
127. Kommissionen tager i sin analyse af anmeldelsespligtig individuel støtte derfor hensyn til eventuel dokumentation for, at støttemodtageren har overvejet alternative placeringer.
128. På samme måde vil støtte, der blot fører til en ændring i placeringen af FoUoI-aktiviteter inden for det indre marked uden at ændre projektets art, størrelse eller omfang, ikke blive betragtet som forenelig.

3.2.6. *Vurdering af støttens positive og negative virkninger*

129. Kommissionen undersøger, om de konstaterede negative virkninger for konkurrence- og samhandelsvilkårene overstiger den planlagte støttes positive virkninger.

3.2.6.1 *Identificering af de positive virkninger, der skal tages hensyn til*

130. Der er en sammenhæng mellem økonomisk vækst og investering i FoUoI. FoUoI-aktivitet øger produktiviteten og fremmer den økonomiske udvikling. FoUoI er derfor en vigtig faktor for virksomheder i Unionen, når det kommer til at sikre økonomisk udvikling gennem udvikling af nye produkter, teknologier, tjenester eller produktionsprocesser eller begge dele.
131. I en globaliseret verden spiller investeringer i FoUoI en vigtig rolle for udviklingen i alle sektorer af økonomien, idet de har en stærk forbindelse til produktivitet og konkurrenceevne.
132. Som et først skridt i denne afvejning af støttens virkninger ser Kommissionen derfor nærmere på støttens positive virkninger for den støttede økonomiske aktivitet, idet den tager behørigt hensyn til den FoUoI-aktivitet, der udløses af den pågældende støtteforanstaltning, samt størrelsen og omfanget af det FoUoI-projekt, der fremmes gennem støtteforanstaltningen, og hastigheden hvormed det gennemføres.
133. Kommissionen kan desuden se på, om støtten medfører mere vidtrækkende FoUoI-relaterede positive virkninger. Hvis disse mere vidtrækkende positive virkninger afspejler Unionens politiske målsætninger, der f.eks. er nævnt i meddelelserne om et nyt EFR for forskning og innovation, den europæiske grønne pagt, den europæiske digitale strategi og den nye industristrategi for Europa, stemmer FoUoI-støtten overens med Unionens politikker og kan antages at have sådanne mere vidtrækkende virkninger.
134. Kommissionen anerkender, at der er behov for både private og offentlige investeringer for at støtte og fremskynde FoUoI-aktiviteten inden for kritiske teknologier, som, når de sendes ud på markedet, vil fremme den digitale omstilling af Unionens industri og Unionens omstilling til en nulemissions-/kulstoffattig økonomi såvel som til en cirkulær og nulforureningsøkonomi, hvor naturkapitalen beskyttes. Kommissionen ser positivt på

FoUoI-aktiviteter, som medlemsstaterne støtter i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2020/852⁶², idet denne forordning giver mulighed for at udpege FoUoI-aktiviteter med henblik på udvikling af teknologier, produkter eller andre løsninger til at fremme miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter.

135. Medlemsstater, der overvejer at yde statsstøtte til FoUoI, skal definere præcist, hvilket mål de søger at nå, og redegøre for, hvordan foranstaltningen fremmer FoUoI. I tilfælde af foranstaltninger, der medfinansieres af EU's struktur- og investeringsfonde, kan medlemsstaterne basere sig på argumentationen i de relevante operationelle programmer.
136. Kommissionen ser positivt på støtteforanstaltninger, som er en integreret del af et omfattende program eller en omfattende handlingsplan for at stimulere FoUoI-aktiviteter eller intelligente specialiseringsstrategier, og som understøttes af omhyggelige vurderinger af lignende foregående foranstaltninger, der har vist sig effektive.
137. For så vidt angår statsstøtte, der ydes til projekter eller aktiviteter, som enten direkte eller indirekte medfinansieres af Unionen (dvs. af Kommissionen, af dens forvaltningsorganer, af fællesforetagender etableret i medfør af traktatens artikel 185 og 187 eller af et andet gennemførelsesorgan, hvor EU's finansiering ikke direkte eller indirekte kontrolleres af medlemsstaterne), anser Kommissionen det for godtgjort, at der er behov for statslig indgriben.

3.2.6.1.1. Supplerende betragtninger for individuel støtte

138. For at dokumentere, at individuel støtte, som er underlagt anmeldelsespligten ("anmeldelsespligtig individuel støtte"), bidrager til at øge FoUoI-aktiviteterne, kan medlemsstaterne anvende følgende indikatorer sammen med andre kvantitative og kvalitative elementer:
 - a) *forøgelse af projektomfang*: forøgelse af de samlede projektomkostninger (uden en reduktion støttemodtagerens udgifter sammenlignet med en situation uden støtte); forøgelse af antallet af medarbejdere, der beskæftiger sig med FoUoI-aktiviteter
 - b) *forøgelse af projektets udstrækning*: forøgelse af antallet af forventede projektræsultater; forøgelse af projektets ambitionsniveau påvist ved et større antal involverede parter; forøgelse af grænseoverskridende FoUoI-aktiviteter; større sandsynlighed for et videnskabeligt eller teknologisk gennembrud eller større risiko for fiasko (navnlig i forbindelse med projektets langsigtede karakter og usikkerhed med hensyn til resultater)
 - c) *forøgelse af tempo*: projektets gennemførelse kræver mindre tid i forhold til den tid, det ville kræve at gennemføre det samme projekt uden støtte
 - d) *forøgelse af de samlede udgifter*: forøgelse af støttemodtagerens samlede udgifter til FoUoI i absolutte tal eller som en andel af omsætningen; ændringer i projektbevillingerne (uden en tilsvarende nedgang i bevillingerne til andre projekter).

⁶² Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2020/852 af 18. juni 2020 om fastlæggelse af en ramme til fremme af bæredygtige investeringer og om ændring af forordning (EU) 2019/2088 (EUT L 198 af 22.6.2020, s. 13).

139. For at kunne konkludere, at støtten bidrager til at øge FoUoI-aktiviteterne i Unionen, vil Kommissionen ikke blot tage hensyn til nettostigningen i de FoUoI-aktiviteter, der udføres af virksomheden, men også støttens bidrag til den overordnede stigning i FoUoI-udgifter i den berørte branche, stigningen i grænseoverskridende FoUoI-aktiviteter i Unionen samt forbedringen af Unionens situation for så vidt angår FoUoI i en international sammenhæng. Der vil blive set positivt på en støtteforanstaltning, hvis den omfatter en efterfølgende evaluering af dens bidrag til den fælles interesse, som gøres offentligt tilgængelig.

3.2.6.2. Afvejning af støttens positive virkninger i forhold til de negative virkninger

140. Til sidst foretager Kommissionen en afvejning af støtteforanstaltningens konstaterede negative virkninger med hensyn til konkurrencefordrejninger og påvirkning af samhandelen mellem medlemsstaterne (se afsnit 3.2.1-3.2.5) i forhold til den planlagte støttes positive virkninger (se afsnit 3.2.6.1) med hensyn til udviklingen af økonomiske aktiviteter og af Unionens økonomi eller samfund eller begge dele, og den fastslår således kun, at støtteforanstaltningen er forenelig med det indre marked, hvis de positive virkninger opvejer de negative.
141. I de tilfælde, hvor den foreslåede støtteforanstaltning ikke afhjælper et veldefineret markedssvigt på en formålstjenlig og proportional måde, vil de negative fordrejende virkninger typisk opveje foranstaltningens positive virkninger, og Kommissionen vil således være tilbøjelig til at fastslå, at den planlagte støtte er uforenelig med det indre marked.
142. Ved den samlede vurdering kan der for visse kategorier af støtteordninger stilles yderligere krav om efterfølgende evaluering som beskrevet i afsnit 4. I sådanne tilfælde kan Kommissionen begrænse varigheden af ordningerne til fire år eller mindre med mulighed for efterfølgende genanmeldelse af deres forlængelse.

4. EVALUERING

143. For yderligere at sikre, at fordrejninger af konkurrencen og samhandelen begrænses, kan Kommissionen kræve, at anmeldelsespligtige støtteordninger er tidsbegrænsede og evalueres som beskrevet i punkt 142. Der bør navnlig kræves evaluering af ordninger, hvor fordrejningerne kan være særlig udtalte, dvs. ordninger, der kan begrænse konkurrencen betydeligt, hvis gennemførelsen heraf ikke evalueres i tide.
144. I betragtning af formålet med kravet i punkt 143 og for at undgå at pålægge medlemsstaterne og mindre støtteforanstaltninger en uforholdsmæssig byrde vil det kun gælde for støtteordninger med store budgetter og med nye karakteristika, eller hvor der ventes betydelige ændringer på markeder, inden for en teknologi eller i lovgivningen. Evalueringen skal foretages af en ekspert, der er uafhængig af den støtteydende myndighed, på grundlag af en fælles metode fra Kommissionen⁶³ og skal offentliggøres. Medlemsstaterne skal sammen med den relevante støtteordning forelægge et udkast til evalueringsplan, som bliver en integreret del af Kommissionens vurdering af ordningen.

⁶³ Se Kommissionens arbejdsdokument "Common methodology for State aid evaluation" (SWD(2014) 179 final af 28.5.2014).

145. Ved støtteordninger, der alene på grund af deres store budgetter ikke er omfattet af en gruppefritagelsesforordning, vil Kommissionen udelukkende basere sin forenelighedsvurdering på evalueringsplanen.
146. Evalueringen skal forelægges Kommissionen i rette tid til, at den kan tage stilling til en eventuel forlængelse af støtteordningen, og under alle omstændigheder ved dens udløb. De nærmere vilkår og fremgangsmåder for hver evaluering fastlægges i den afgørelse, hvori støtteordningen godkendes. Enhver efterfølgende støtteforanstaltning med et lignende formål, herunder enhver ændring af støtteordninger som nævnt i punkt 145, skal tage hensyn til resultaterne af evalueringen.

5. RAPPORTERING OG OVERVÅGNING

147. Medlemsstaterne skal indsende årlige rapporter til Kommissionen i overensstemmelse med Rådets forordning (EF) nr. 659/1999⁶⁴ og Kommissionens forordning (EF) nr. 794/2004⁶⁵.
148. Medlemsstaterne skal udfærdige detaljerede fortegnelser over alle støtteforanstaltninger. Disse fortegnelser skal indeholde alle de oplysninger, der er nødvendige for at fastslå, om betingelserne vedrørende støtteberettigede omkostninger og maksimale støtteintensiteter er opfyldt. Disse fortegnelser skal opbevares i ti år fra datoen for støttens tildeling og forelægges Kommissionen på dennes anmodning.

6. ANVENDELSE

149. Kommissionen anvender principperne og retningslinjerne i disse rammebestemmelser ved vurderingen af foreneligheden af al anmeldt FoUoI-støtte, som den skal tage stilling til efter [indsættes senere]. Ulovlig FoUoI-støtte vurderes efter de regler, der var gældende på det tidspunkt, hvor støtten blev ydet.
150. I henhold til traktatens artikel 108, stk. 1, foreslår Kommissionen, at medlemsstaterne, hvor det er relevant, ændrer deres eksisterende FoUoI-støtteordninger for at bringe dem i overensstemmelse med disse rammebestemmelser senest den [indsættes senere].
151. Medlemsstaterne opfordres til at give deres udtrykkelige, ubetingede samtykke til de egnede foranstaltninger, der er nævnt i punkt 150, senest to måneder efter det tidspunkt, hvor rammebestemmelserne offentliggøres i *Den Europæiske Unions Tidende*. Modtager Kommissionen ikke noget svar fra medlemsstaterne, vil den antage, at den pågældende medlemsstat ikke kan tilslutte sig de foreslåede foranstaltninger.

7. REVISION

Kommissionen kan beslutte at revidere eller ændre disse rammebestemmelser på et hvilket som helst tidspunkt, hvis det skulle vise sig nødvendigt af konkurrencepolitiske årsager eller af hensyn til andre EU-politikker og internationale forpligtelser eller af en anden gyldig grund.

⁶⁴ Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 af 22. marts 1999 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af EF-traktatens artikel 93 (EFT L 83 af 27.3.1999, s. 1).

⁶⁵ Kommissionens forordning (EF) nr. 794/2004 af 21. april 2004 om gennemførelse af Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af EF-traktatens artikel 93 (EUT L 140 af 30.4.2004, s. 1).